

پژوهش و نگارش

چهار کتابخانه نفیس شخصی

سید محمود مرعشی نجفی

رحلی، در تهران چاپ شده است؛ ۲. چاپ نجف اشرف، به تصحیح آیت‌الله سید محمدصادق بحر العلوم؛ ۳. چاپ نجف اشرف، به تصحیح و مقدمه عبدالمولیٰ طریحی، در سال ۱۳۶۹ق؛ ۴. چاپ نجف اشرف، در سال ۱۳۸۳ق، به تصحیح محمد صادق بحر العلوم؛ ۵. چاپ لاهور، با ترجمه اردو، از سید صفدر حسین نجفی.

این نسخه خطی کهن‌ترین و نفیس‌ترین نسخه موجود است که در عصر مؤلف، در نیمه نخست سده هفتم قمری، کتابت شده است. برگ پایانی افتاده، و در پشت برگ آغاز جزء دوم کتاب این عبارات، به خط نسخ درشت، نوشته شده است: «الجزء الثانی من تذکرة الخواص من الامة بذکر خصائص الائمة عليهم السلام»، تألیف الشیخ الامام العالم الفاضل العلامة الصدر الکبیر الاوحد الزاهد العابد البارع، مفتی الفرق، امام العارفین، شیخ مشایخ الاسلام و المسلمین، شمس‌الدین ابی‌المظفر یوسف، سبط الامام ابی‌الفرج عبدالرحمان بن الجوزی، متع الله العالم

در تابستان سال جاری شماری نسخه نفیس و کهن برای کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی خریداری گردید. بخشی از این نسخه‌های نفیس و ارزشمند، مربوط به چهار کتابخانه شخصی از چهار دانشمند سده سیزدهم و چهاردهم قمری است: ۱. آیت‌الله حاج سید عبدالله برهان المحققین سبزواری، از مشایخ اجازه روایتی آیت‌الله‌العظمیٰ مرعشی رحمته‌الله؛ ۲. آیت‌الله حاج شیخ مرتضیٰ و آیت‌الله محمدهادی تالهی همدانی؛ ۳. اخوان موسوی زنجانی؛ ۴. حاج میرزا موسی طیبی ساوجی، پزشک دربار ناصری.

گفتنی است که دیگر نسخه‌های این چهار کتابخانه نیز در خور توجه‌اند، لیکن تعداد آنها بیش از آن است که در این نوشتار بگنجد. ضمناً چند نسخه از نسخه‌های معرفی شده مربوط به چهار کتابخانه یاد شده نیستند و از افراد دیگر خریداری شده‌اند. بدیهی است با فرصت اندک نمی‌توان نسخه‌های خطی را، آن گونه که باید و شاید، معرفی نمود. به یاری خداوند در فهرست کتابخانه به تفصیل معرفی می‌شوند. اینک معرفی اجمالی تعدادی از این نسخه‌ها در پی می‌آید:

۱. تذکرة الخواص من الامة بذکر خصائص الائمة عليهم السلام، به عربی، از شمس‌الدین ابوالمظفر یوسف بن قزاوغلی^۱ بن عبدالله البغدادی، سبط حافظ ابوالفرج عبدالرحمان بن الجوزی،^۲ معروف به سبطن الجوزی. وی به سال ۵۸۱ق در بغداد زاده شد و در سال ۶۵۴ق درگذشت. او آثار بسیاری دارد که از جمله آنها تذکرة الخواص است که در تاریخ حضرت امیرالمؤمنین عليه السلام و دیگر ائمه معصومین عليهم السلام تألیف شده است. این کتاب تاکنون چند بار به چاپ رسیده است؛ از جمله: ۱. چاپ سال ۱۲۸۷ق، که به دستور فرهاد میرزا معتمدالدوله، عموی ناصرالدین شاه قاجار، به ضمیمه کتاب مطالب السؤل، در قطع

۱. «قزاوغلی» کلمه‌ای ترکی است که از «قز» به معنی «دختر» و «اوغلی» به معنی «پسر» ترکیب شده است. عده‌ای از مورخان آن را «قزوغلی» خوانده‌اند، که اشتباه است. ابن خلکان نیز در وفیات الاعیان، در حالات عون‌الدین ابی‌المظفر یحیی بن هبیره بن محمد بن هبیر شیبانی، ادیب و وزیر عصر المقتفی عباسی، چنین آورده است: «و ذکر الشیخ شمس‌الدین ابوالمظفر یوسف قزاوغلی ابن عبدالله سبط الشیخ جمال‌الدین ابی‌الفرج بن الجوزی فی تاریخه الذی سماه مرآة الزمان؛ و رأیته بدمشق فی اربعین مجلداً؛ و جمیعه بخطه؛ و کان ابوه قزاوغلی، مملوک عون بن هبیره المذكور؛ و زوجه بنت الشیخ جمال‌الدین ابی‌الفرج المذكور؛ فاولدها شمس‌الدین، یعنی یوسف صاحب التذکرة....»

۲. عبدالرحمان بن الجوزی حنبلی (۵۰۸-۵۹۷ق) از مفسران و محدثان و مؤلفان مشهور سده ششم قمری است که در بغداد می‌زیست؛ و آثار وی مشهور عام و خاص است.

نام کتاب به خط کوفی در آن قرار گرفته است. حواشی بسیاری دارد که گویا از کاتب نسخه باشد. برگ نخست تا برگ هشتم، فهرست کتاب را در برمی‌گیرد. این نسخه کامل، و مشتمل بر کتاب طهارت تا پایان حدود و دیات است. از آغاز کتاب المتاجر تا یک صفحه قبل از کتاب

المزارعة و المساقاة (برگ ۹۵ تا ۱۱۰)، در سده یازدهم قمری نونویس شده است. جمعاً ۱۹۰ برگ، و پشت صفحه پایانی چنین نوشته شده است: «بسمله مسائلی چند پراکنده از شیخ امام سعید قطب الدین کافی الاسلام ابوالحسین سعید بن هبة الله الروانندی پرسیدند و او جواب کرده است...»، که حاوی چند مسئله فقهی به فارسی کهن شیواست؛ و در همان سده تألیف شده، و شاید کهن ترین متن فقهی فارسی شیعه باشد.

در برگ ۱۹۰ آمده که محمد بن علی بن منصور کروگانی در محرم ۶۴۱ کتاب را خوانده، و به خط خود اوست. و نیز در برگ ۱ آمده است که مهدی بن اسماعیل بن حسن کروگانی در ربیع الثانی ۶۶۰ آن را خوانده و به خط خود تصحیح نموده، و سرانجام در برگ ۱ الف نوشته شده که عبدالله بن خلیفه المبروکی در نجف اشرف به سال ۹۸۴ ق مالک نسخه بوده است. در برگ ۱۹۰ ب با خطی تازه تر آمده که اسماعیل بن سید علی واران جاسبی و نیز محمد رسول بن عبدالعزیز با مَهر «محمد رسول الله» دارندگان نسخه بوده‌اند.

در کتاب اهل الآمل شیخ حرّ عاملی (ص ۴۸۹) در احوال کاتب این نسخه چنین آمده است: «الشیخ رشیدالدین علی بن محمد الجاسبی فقیه». در کتاب النقص رازی (ص ۴۷) نیز آمده است: «مدرسه فقیه علی جاسبی به کوی اصفهانیان ری که خواجه میرک فرموده است که بدان تکلف مدرسه در هیچ طایفه نیست و سادات دارند و در آن جا مجلس وعظ و ختم قرآن و نماز به جماعت باشد...» چنین برمی‌آید که این دانشمند جاسبی که در سال ۵۷۹ ق این نسخه را نوشته، خود از بزرگان علما بوده است؛ و آن مدرسه‌ای که خواجه میرک در روزگار ملک‌شاه (۴۶۵-۴۸۵ ق) زمانی که سرهنگ ساوتکین جامع جدید را برای محدثان می‌ساخته است، در کوی اصفهانیان ری ساخته بود، بدو رسید.

یادآور می‌شود که جاسب نام مجموعه دوازده روستا در بین قم

بحیاته و نفهعم بشریف اوقات». این نسخه با نسخه اصل، به خط مؤلف، نیز مقابله شده، و عبارت «بلغ مقابله علی الاصل» در چند جا آمده است. این نسخه از نظر اصالت، و کتابت در عصر مؤلف، بسیار اهمیت دارد. خط نسخ معرب، قطع رقعی.

۲. النهایة، در فقه شیعه، به عربی، از شیخ محمد بن حسن طوسی. این نسخه عزیز الوجود و کهن، در غزوة ذی القعدة ۵۷۹ به خط ابوالقاسم بن محمد بن علی الجاسبی، که از علمای برجسته شیعی در سده ششم قمری است، کتابت شده است. در پشت برگ آغاز، دستخط مبارک ابوالفضل محمد راوندی، فرزند سعید بن هبة الله، معروف به قطب راوندی، به شرح زیر مشهود است: «کتاب النهایة فی فقه اهل البيت علیهم السلام، تألیف الشیخ الامام العالم الزاهد عمادالدین ابی جعفر محمد بن علی الطوسی - رضی الله عنه - قرأه علی الشیخ الامام العالم وجیه الدین جمال الاسلام، ابوالقاسم علی بن محمد بن



پشت برگ آغاز نسخه النهایة از شیخ طوسی، موزع ۵۷۹ ق. با اجازه‌ای به خط ابوالفضل راوندی، در سال ۵۸۰ ق. برای کاتب نسخه ابوالقاسم بن محمد بن علی جاسبی

علی الجاسبی - ادام الله سدا - واجزت له روایتہ عنی عن مشایخی عن المصنّف - رضی الله عنهم - وقد بینت له الطریق فی روایاتی عنه، وکتب ابوالفضل الراوندی محمد بن سعید بن هبة الله الراوندی فی شهرور سنة ثمانین و خمس مائة حامداً مصلياً مسلماً».

این اجازه را ابوالفضل راوندی، یکی از چهار پسر قطب راوندی - که از بزرگان عصر خویش بوده - برای کاتب نسخه، که از او با تجلیل فراوان در اجازه خود به وی یاد نموده، نوشته است. کاتب نسخه را پس از ذی قعدة ۵۷۹، در ماههای نخست سال ۵۸۰ ق، بر راوندی خوانده و از او اجازه روایت نسخه را با واسطه از مؤلف کتاب (شیخ طوسی) گرفته است.

قطب راوندی دارای چهار پسر بوده است: ۱. ابوالفضل محمد، صاحب همین اجازه؛ ۲. عمادالدین ابوالفرج علی. حالات وی در مستدرک الوسائل، امل الآمل، روضات الجنات و... آمده است؛ ۳. نصیرالدین ابوعبدالله الحسین الشهید. حالات ایشان نیز در کتب رجال آمده است؛ ۴. شیخ ابوسعید هبة الله. ابن طاووس در برخی از آثار خود از او به نیکی یاد کرده است. قطع کتاب خشتی و به خط نسخ معرب کتابت شده است. عنوان این مشکی درشت، سرلوح مشکی، که

و کاشان است، از جمله: کروگان و واران. در طول تاریخ، دانشمندان بسیاری از این مکان برخاسته‌اند، که نام آنان در کتب تاریخ و رجال آمده است. راوند - که قطب راوندی منسوب به آن جاست - در نزدیکی کاشان قرار گرفته است. آن جا نیز دانشمندان برجسته شیعی بسیاری داشته است. راوند و جاسب از یکدیگر چندان دور نیستند؛ و شاید بیش از سی کیلومتر فاصله نداشته باشند. این نسخه نفیس را مرحوم استاد محمد تقی دانش پژوه در مجموعه فرهنگ ایران زمین (۱۰۳/۴-۱۰۵) به تفصیل معرفی کرده است. خدای را سپاس که موفق شدم این نسخه عزیز الوجود نفیس و تحفه گرانبهای کهن شیعی را از دست سوداگران بیرون آورم و در این کتابخانه بزرگ برای استفاده محققان قرار دهم. یقین دارم روح بزرگوار پدر عزیزم از این اقدام شایسته خرسند خواهد بود. البته بر اثر استفاده بسیار از نسخه، احتیاج به مرمت جدی و صحافی دارد، که ان شاء الله در واحد مرمت کتابخانه انجام خواهد شد.

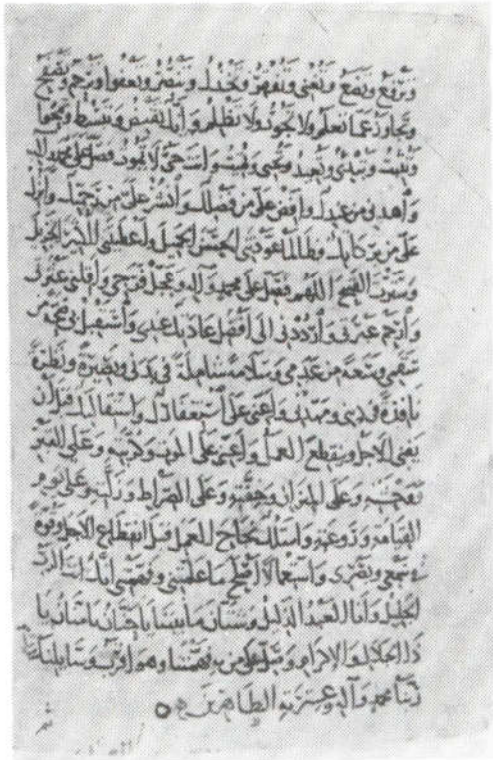
در این کتابخانه بزرگ، غیر از این نسخه، سه نسخه دیگر از کتاب النهایه وجود دارد که آنها نیز در سده ششم قمری کتابت شده و از نقایس دهرند. این جانب در شماره‌های پیشین میراث شهاب به معرفی سه نسخه یاد شده پرداخته‌ام. بنابراین، چهار نسخه بسیار نفیس از کتاب النهایه در کتابخانه آیت‌الله مرعشی (ره) موجود است که هر یک مزایایی دارد.

۳. مصباح المتهجد، در اعمال و ادعیه و عبادات سالیانه، به عربی، از شیخ محمد بن حسن طوسی، نسخه بسیار نفیس و کهن. این نسخه در نیمه نخست سده ششم قمری، حدود یکصد سال پس از درگذشت مؤلف، کتابت شده است. خط نسخ درشت، عناوین ثلث مشکوی درشت‌تر از متن، برگ آغاز و انجام افتاده، قطع وزیری.

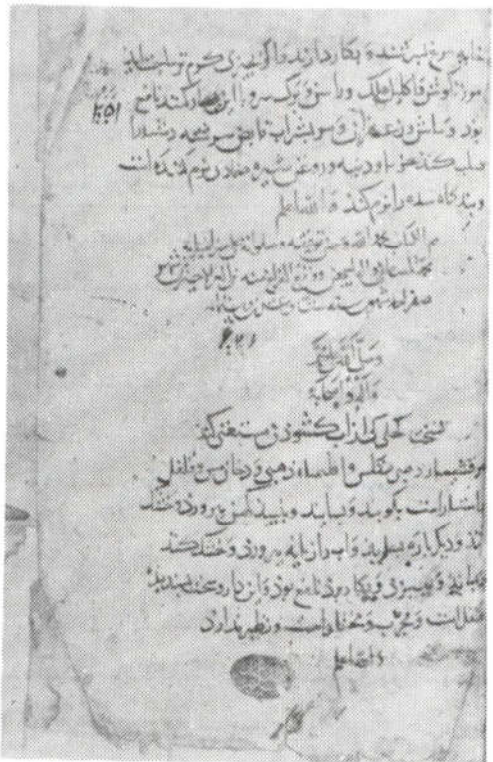
۴. مجمع البیان، به عربی، شامل تفسیر سوره‌های انعام، اعراف و انفال، از شیخ طبرسی، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت ۶۳۱ق، عناوین شنگرف، به خط نسخ ابراهیم بن علی بن حسن طبرسی. این نسخه از نظر قدمت تاریخ کتابت فوق العاده اهمیت دارد. قطع وزیری.

۵. گزیده (منتخب یا تلخیص) ذخیره خوارزمشاهی، در طب، به فارسی، اصل از سید اسماعیل جرجانی. این گزیده با دیگر گزیده‌ها تطبیق نمی‌کند و مؤلف آن مشخص نیست. نسخه کهن و بسیار نفیس، به خط نسخ، کتابت آخر صفر ۶۲۶ق. این گزیده قدیمی‌ترین نسخه موجود است. عناوین شنگرف درشت‌تر از متن، برگ آغاز افتاده، این نسخه بخش دوم کتاب است. قطع وزیری.

۶. خلاصه ذخیره خوارزمشاهی، به فارسی، احتمالاً از خود مؤلف (سید اسماعیل جرجانی)، نسخه نفیس و کهن. این نسخه غیر از نسخه قبلی است. کتابت اواخر سده نهم قمری، خط نسخ، عناوین ثلث درشت مشکوی و شنگرف، نسخه کامل، قطع وزیری.



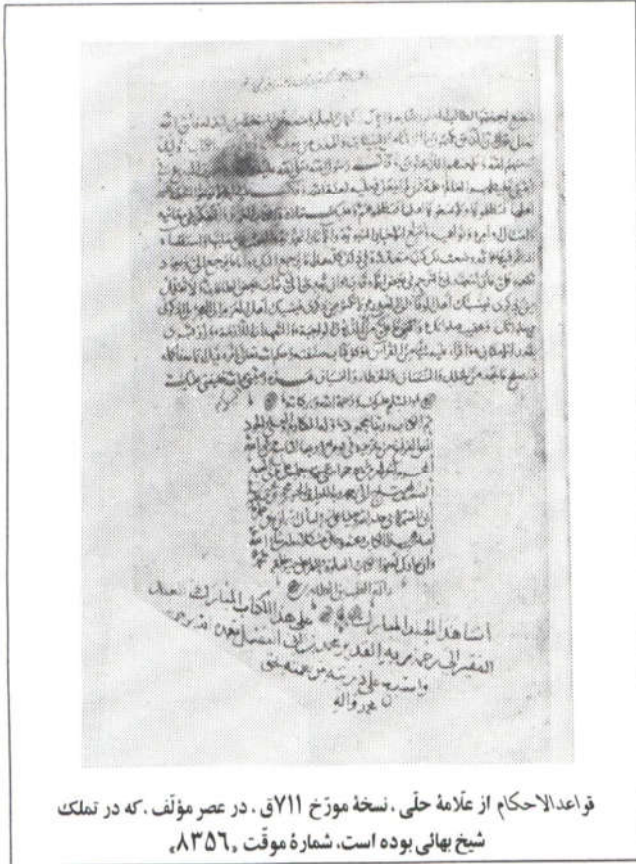
مصباح المتهجد شیخ طوسی، نسخه سده ششم قمری، شماره موقت، ۸۳۲۳.



گزیده ذخیره خوارزمشاهی، نسخه مورخ ۶۲۶ قمری، شماره موقت، ۸۳۷۷.

۷. صحاح اللغة، از جوهری، به عربی، نسخه بسیار کهن و نفیس، کتابت ظهر چهارشنبه ۲۱ محرم ۶۵۸، به خط ابی بکر عبدالوهاب بن محمود بن محمد بن محمد ملقب به شمس الفرضی السمرقندی که در

الحسن بن یوسف بن علی بن مطهر ابو منصور الحلی - قدس الله روحه و نور ضریحه - بمحمد و آله الطاهرين، صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین. الفقیر الی الله بهاء الدین محمد العاملی. «همچنین نسخه دوبار مقابله و تصحیح شده و آثار مقابله در بیشتر صفحات با عبارات «بلغ سماعاً ایده الله تعالی.» و «بلغ قرائته و فقه الله تعالی» آمده است. با شناختی که این جانب از نسخه های خطی دارم، به نظر می رسد این عبارات به خط مبارک شهید ثانی است که نسخه را تصحیح و مقابله کرده است. نسخه کامل است. قطع رحلی قطور.

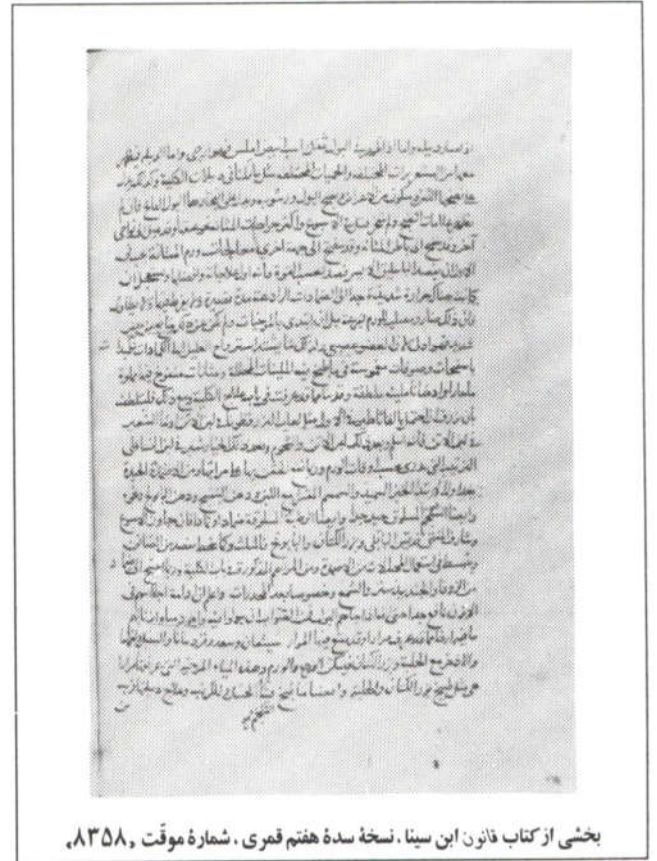


قواعد الاحکام از علامه حلی. نسخه مورخ ۷۱۱ ق. در عصر مؤلف که در تملک شیخ بهائی بوده است. شماره موقت ۸۳۵۶.

۱۱. تزییه الانبیاء و الائمة، به عربی، از شریف مرتضی علی بن حسن موسوی، نسخه بسیار نفیس و کهن، به خط نسخ یوسف بن اسماعیل بن علی در ۲۶ شوال ۷۰۶ در شیراز. نام کتاب و مؤلف با شنگرف تزیین شده و در پشت برگ آغاز الصاق گردیده است. قطع جیبی. مهرهای بسیاری در پشت برگ آغاز دیده می شود؛ از جمله تملک و مهر ناصر بن عیسی بن محلی به سال ۸۹۹ ق، و تملک عبدالرحیم بن محمد بیرام به سال ۹۹۱ ق.
۱۲. شرح الکافیة ابن الحاجب، به عربی، از نجم الدین سعید العجمی مشهور به النجم السعید از علمای نیمه نخست سده هشتم، نسخه بسیار نفیس و کهن، خط نسخ خوش، کتابت نیمه دوم سده هشتم، نسخه بسیار نفیس و کهن، خط نسخ خوش. این نسخه رطوبت دیده و نیاز به ترمیم جدی دارد. قطع وزیری، عناوین شنگرف، نسخه با دو واسطه با نسخه اصل به خط مؤلف مقابله و تصحیح شده است.

شهر سمرقند کتابت کرده است. نسخ معرب، نسخه کامل، تنها برگ آغاز افتاده، عناوین شنگرف، قطع رحلی.

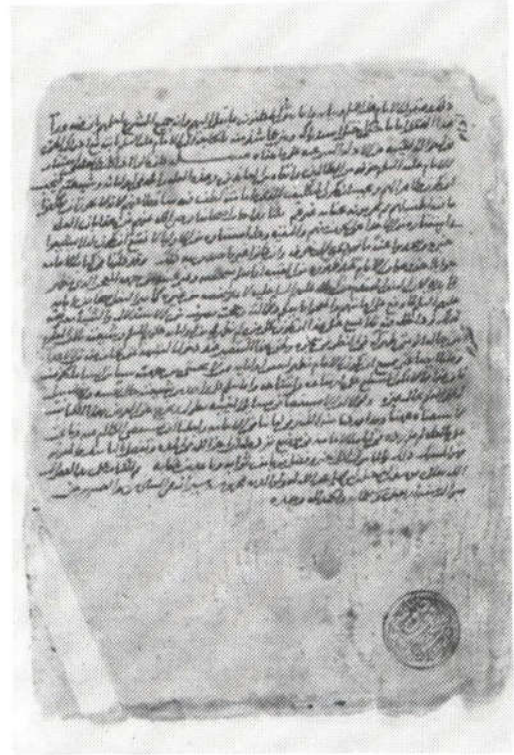
۸. القانون فی الطب، به عربی، از ابن سینا، نسخه بسیار نفیس و کهن. کتابت نیمه دوم سده هفتم، خط نسخ، عناوین شنگرف، برگ آغاز افتاده، کاغذ خانبالغ، قطع وزیری.



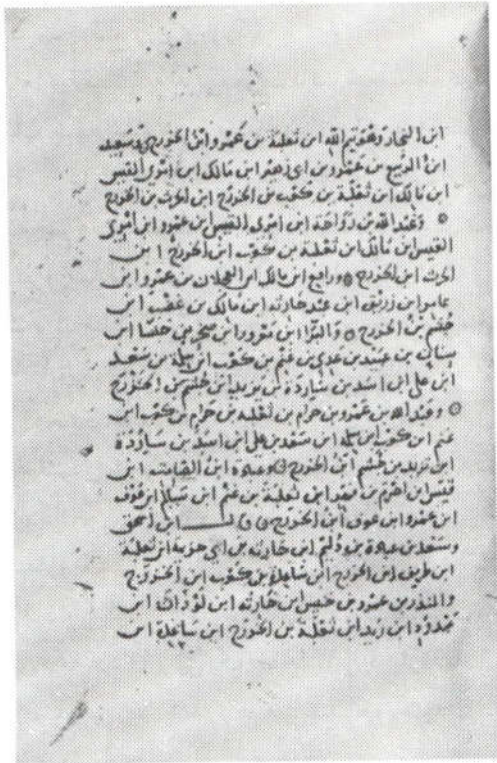
بخشی از کتاب قانون ابن سینا. نسخه سده هفتم قمری. شماره موقت ۸۳۵۸.

۹. کتاب در منطق و الهیات، به عربی، مؤلف ناشناخته. البته کتاب الشفای ابن سینا نیست. نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت نیمه نخست سده هفتم، به خط محمود بن محمد بن علی بن ابی سعد الصوفی شیرازی. متأسفانه به علت بریدگی نیمی از یک برگ نیمه نخست، تاریخ کتابت از میان رفته است. نسخه در تملک عبدالله عمر البیضاوی بوده و دستخط وی در برگ پایانی آمده است. برگ آغاز افتاده، قطع رقی.
۱۰. قواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام، به عربی، در فقه شیعه، از علامه حلی، نسخه بسیار نفیس و کهن که در عصر مؤلف کتابت شده است. کتابت نیمه نخست نسخه در روز سه شنبه ۲۲ رمضان ۷۱۱، به خط نسخ معرب حسن بن محمد بن یحیی بن ابوالقاسم آبی، و کتابت نیمه دوم، به خط همان کاتب، در روز چهارشنبه نهم محرم ۷۱۲. این نسخه بسیار نفیس در تملک شیخ بهاء الدین عاملی بوده و با خط خود در پشت برگ آغاز چنین نوشته است: «قد دخل فی نوبتی هذا الكتاب الموسوم بقواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام من تصانیف قدوة المتأخرین، جمال الملة و الحق و الدین





تزییه الانبیاء، از سید مرتضی، نسخه مورخ ۷۰۶ قمری، شماره موقت ۸۵۹۵.



بخشی از سیره ابن هشام، نسخه مورخ سده هشتم قمری، شماره موقت ۸۲۲۹.

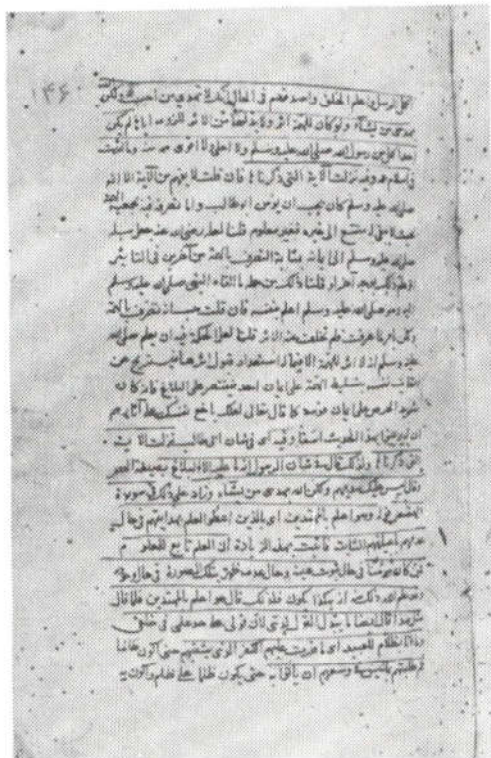
سده نهم، چند برگ در پایان نونویس شده است. در پشت برگ آغاز دستخط آیت الله سید عبدالله برهان المحققین سبزواری، از مشایخ روایتی آیت الله مرعشی (ره)، آمده است. چند حاشیه نیز از مرحوم

۱۳. الجامع فی الادویة المفردة، در طب، به عربی، مؤلف ناشناخته. نام این کتاب در فهراس موجود نیامده است. نسخه بسیار نفیس و کهن. کتابت بخشی از آن در نیمه دوم سده هشتم و بخشی دیگر در سده یازدهم است، به خط نسخ رفیع الله بن هدایت الله قهپائی اصفهانی، عناوین ثلث درشت مشکی و قرمز درشت تر از متن، قطع سلطانی بزرگ.

۱۴. سیره ابن هشام، به عربی، از ابو محمد عبدالملک بن هشام بن ایوب الحمیری المعافری، خط نسخ، نسخه نفیس و کهن، کتابت سده هشتم، عناوین شگرف، چند تملک در پشت برگ آغاز نسخه آمده است؛ از جمله: مَهر و خط مرتضی بن احمد الحسینی الرشتی و محمد رضا نجل آغا باقر و عبدالنبی المریانی، جلد نسخه ضریبی و دارای نقوش هندسی است.

۱۵. البیان، به عربی، از شهید اول، نسخه نفیس و کهن، کتابت پنجشنبه اواسط جمادی الآخر ۸۶۶ در بلدة «کَرَک» واقع در لبنان فعلی، به خط نسخ علی بن عزالدین محمد خانی، این نسخه در نیمه رمضان همان سال در همان جا مقابله و تصحیح شده است. قطع رقیی کوچک.

۱۶. شرح فصوص الحکم، به عربی، از مؤیدالدین الجندی. این شرح را عبدالرحمان جامی در نقد النصوص نام برده و می گوید این کتاب، اولین شرح فصوص الحکم است. یادآور می شود که این نسخه غیر از شرح فصوص قیصری است. نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت



شرح فصوص الحکم از مؤیدالدین جندی، نسخه مورخ سده نهم قمری، شماره موقت ۸۲۰۶.



۱۲۲۲ق به خط شکسته نستعلیق درشت و زیبا نوشته شده، عناوین سنگرف، نسخه نفیس، قطع رقی.

۲۶. المصایب المنیفة فی شرح مفاتیح الشریعة، در شرح مفتاح الجامع فی شرح دیباجة مفاتیح الشرائع، به عربی، از محمد جعفر بن محمد علی بن محمد باقر اصفهانی بهبهانی، نسخه نفیس، عناوین سنگرف، کتابت دهه نخست رمضان ۱۲۲۷، به خط محمد علی، ملقب به آقابابا.

۲۷. ریاض المصائب فی زوایا آل ابی طالب، به فارسی، از علی اکبر بن میرزا بابا تبریزی، نسخه نفیس، کتابت رجب ۱۲۴۰، به خط نسخ خوش سید علی تقی بن سید صادق، این کتاب در ربیع الآخر ۱۲۴۰ تألیف شده، و سه ماه پس از آن، در ماه رجب کتابت شده است. قطع رحلی.

۲۸. بدایة المبتدی، به عربی، در فقه، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس، کتابت اواخر رجب ۹۵۵، به خط نستعلیق بسیار زیبایی عبدالکریم بن علی، صفحات جدول با آب طلا و لاجورد، عناوین سنگرف، قطع جیبی.

۲۹. حاشیه بر الهیات شرح تجرید، به عربی، از ملا احمد اردبیلی، کتابت نهم ذی حجه ۱۱۱۹، نسخه مقابله و تصحیح شده، خط نستعلیق، عناوین سنگرف، قطع جیبی.

۳۰. مختصر بصائر الدرجات سعد بن عبدالله بن خلف الاشعری القمی، به عربی، تلخیص از شیخ حسن بن سلیمان بن خالد الحلّی، شاگرد شهید اول و معاصر احمد بن مهدی حلّی. این نسخه نفیس را ابدال بن درویش، خادم حرم امیرالمؤمنین علیه السلام، در شوال ۱۰۷۴ مقابله و تصحیح نموده است، خط نسخ، عناوین سنگرف، قطع وزیری.

۳۱. کتاب زهرالا کمام فی قصة یوسف بن یعقوب، به عربی، مؤلف ناشناخته، خط نسخ، کتابت شب پنجشنبه سیزدهم ذی قعدة ۱۲۲۷، نسخه نفیس، عناوین سنگرف، قطع رقی کوچک.

۳۲. مختصر التبیان فی تفسیر القرآن، به عربی، منسوب به شیخ مفسر فقیه ابی عبدالله محمد بن هارون، معروف به ابن المشهدی، صاحب کتاب مزار کبیر، که نسخه‌ای از آن در این کتابخانه موجود است. این جانب بررسی نمودم و روشن شد که این تلخیص از ابن ادريس حلّی نیست. که آن براساس چند نسخه خطی موجود در این کتابخانه در سال ۱۴۰۹ق، در دو جلد، به همت واحد انتشارات کتابخانه چاپ و منتشر شده است. چنانچه انتساب این نسخه به ابن المشهدی صحیح باشد، نسخه‌ای از آن را در جایی نیافتم. بسیار نفیس، خط نسخ خوش، برگ آغاز و انجام افتاده، عناوین سنگرف، کتابت سده یازدهم، قطع رقی کوچک.

۳۳. مجموعه چهار رساله فارسی در یک جلد: ۱. قصص انبیاء، مؤلف ناشناخته؛ ۲. مناقب صوفیه، از محمد صادق شهابی سعدی

برهان در سال ۱۳۳۸ق نوشته شده و بر این نسخه مؤلف حاشیه زده است. خط نسخ، قطع وزیری بزرگ.

۱۷. حاشیه منطق، به عربی، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس و کهن، کتابت شب چهارشنبه سلخ ربیع الاول ۸۴۰، به خط نستعلیق عبداللطیف بن علی بن عبداللطیف، ملقب به سعد النظری، قطع جیبی. ۱۸. مجموعه: ۱. قصیده شاطبیه؛ ۲. عقدالفرد، در تجوید، از قاسم بن فیره الشاطبی، مؤلف ناشناخته، کتابت سال ۸۴۱ق به خط نسخ، یک برگ مطالب متفرقه به خط حسن بن شجاع بن محمد تونی به سال ۸۵۱ق در پشت برگ آغاز آمده است. دارای چندین تملک و مهرهای مختلف، قطع رقی.

۱۹. حاشیه بر شرح تجرید خواجه نصیرالدین طوسی، به عربی، از میرصدرالدین محمد شیرازی. وی از حکمای معروف و صاحب مدرسه منصوریه شیراز در سال ۸۹۳ق بوده است. دستخط سید احمد الحسینی الحسنی شیرازی، از نوادگان مؤلف، نیز در پشت برگ آغاز در ۲۰ ذی حجه ۱۳۱۷ و نیز یک صفحه کامل درباره کتاب و مؤلف، و خط ذوالریاستین، که نسخه را از میر سید احمد مهذب الدوله به امانت گرفته، در پایان آمده است. قطع رقی.

۲۰. غرر الحکم و درر الحکم، به عربی، از آمدی، نسخه بسیار نفیس و کهن، کتابت ظهر چهارشنبه رمضان ۸۹۹، به خط نسخ احمد بن علی الحریری الشرفی القادری الشافعی، برگ آغاز افتاده، خط نسخ، عناوین سنگرف، قطع وزیری بزرگ.

۲۱. مجموعه: ۱. مناجات فارسی، مؤلف ناشناخته، کتابت سده نهم، خط نسخ خوش؛ ۲. فوائد الملیة فی شرح الرسالة النقلیة، از شهید دوم زین الدین العاملی، کتابت سده دوازدهم، خط نستعلیق، قطع جیبی.

۲۲. ماتمکده، در مقتل، به فارسی، از حاج میرزا محمد تقی بن میرزا علی محمد نوری طبرسی، پدر صاحب مستدرک الوسائل، نسخه نفیس و نایاب، خط نستعلیق، کتابت نیمه دوم سده سیزدهم، نسخه کامل، قطع رحلی.

۲۳. مائده سماویه، در مطاعم و مشارب و صید و ذباحت، به فارسی، از محمد رضی الدین بن محقق خوانساری. این کتاب را وی برای شاه سلیمان صفوی نگاشته است. کتابت نیمه دوم سده دوازدهم، برگ آغاز افتاده، نسخه نفیس، خط نسخ، عناوین سنگرف، قطع رقی.

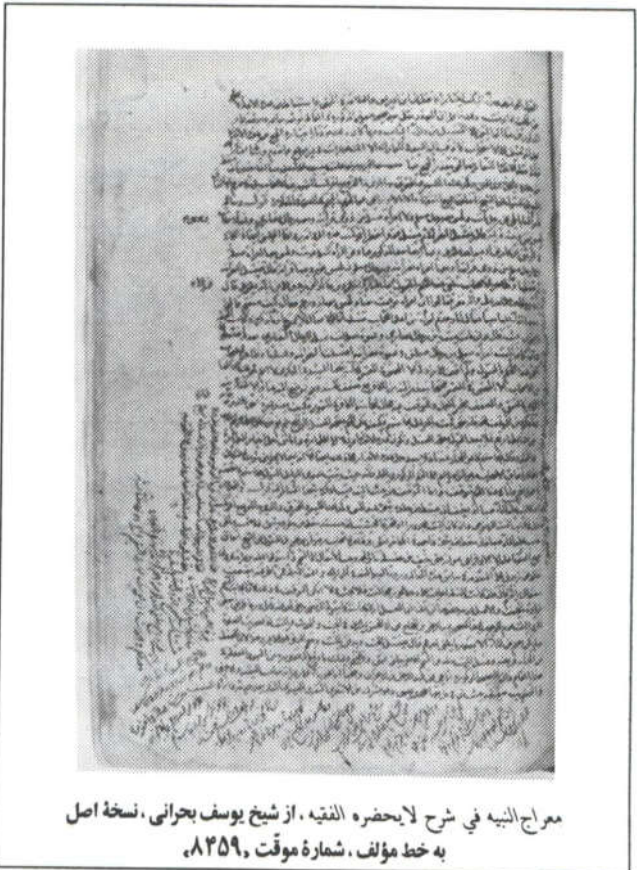
۲۴. لغت ترکی، مجهول، کتابت سال ۹۸۸ق، خط نسخ، عناوین سنگرف، نسخه نفیس، به ضمیمه رساله‌ای در غزوه خیبر، به ترکی، قطع رقی.

۲۵. مجموعه منشآت، مکاتبات، عقدنامه‌ها، اجاره‌نامه‌ها، صلح‌نامه‌ها و وکالت‌نامه‌ها، به فارسی، از میرزا مهدی خان، در سال



قادری؛ ۳. احادیث نبوی، مؤلف ناشناخته؛ ۴. مزارات سمرقند یا بخارا، مؤلف ناشناخته، عناوین سنگرف، کتابت اواخر سده سیزدهم در سمرقند یا بخارا، جلد کار بخارا، نسخه فرسوده، قطع وزیری بزرگ.

۳۴. معراج النبیه فی شرح من لایحضره الفقیه، به عربی، از شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی محدث، مؤلف کتاب الحدائق الناضرة، نسخه بسیار نفیس و مهم و منحصر به فرد، نسخه اصل به خط مبارک مؤلف، دارای حواشی بسیار، برگ پایانی افتاده است. ظاهراً مؤلف موفق به اتمام این شرح نشده و فقط همین مقدار موجود است و در دیگر کتابخانه‌ها نیز وجود ندارد. صاحب الذریعة نیز از این کتاب نام برده، لیکن از وجود نسخه‌های آن هیچ اطلاعی نداشته است. قطع رحلی کوچک، اندکی فرسوده شده و نیاز به ترمیم دارد.



معراج النبیه فی شرح لایحضره الفقیه، از شیخ یوسف بحرانی، نسخه اصل به خط مؤلف، شماره موقت ۸۲۵۹.

۳۵. تقریرات اصول، شامل اصالة البرائة و استصحاب، به عربی، از محمد شریف، شاگرد شیخ انصاری، که در سال ۱۲۸۲ق آن را نگاشته است. خط نستعلیق، قطع رقمی بزرگ.

۳۶. سوق العروس فی الوعظ للنصوص، به عربی، از شمس‌الدین عبدالرحمان بن الجوزی (متوفی سده هفتم)، نسخه نفیس، به خط نسخ علی بن شیخ عبدالرزاق البقاعی ابن محمد شحادة در روز شنبه چهارم رمضان ۱۱۵۳ کتابت شده است. تاریخ کتابت نسخه در چهار برگ قبل از پایان آمده است. در پایان نسخه تملک برادرزاده کاتب، فرزند احمد بن محمد شحادة در روستای «مرج» از روستاهای «بقاع» لبنان

در سال ۱۶۳ق آمده است. چهار برگ پایانی رساله‌ای است شامل اخبار السبعة العباد، به عربی، به خط کاتب نسخه، عناوین سنگرف، قطع رقمی.

۳۷. الناموس المأنوس، در اختیار قاموس در لغت به حذف زواید، به عربی، از علی بن سلطان محمد هروی حنفی که در مکه مکرمه آن را به سال ۱۰۰۹ق نگاشته است. خط نسخ، عناوین سنگرف، کتابت ۲۷ جمادی الثانی ۱۱۱۳ در مکه مکرمه. این نسخه با نسخه اصل به خط مؤلف در یازدهم رجب ۱۱۱۳ در مکه مقابله و تصحیح شده است. این نسخه بسیار نفیس و نایاب تاکنون چاپ نشده است. متأسفانه موریانه به آن آسیب رسانده است. و نیاز به ترمیم اساسی دارد. قطع رحلی.

۳۸. دستور العلاج، در طب، به فارسی، از سلطانعلی طبیب خراسانی جنابذی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت نیمه نخست سده دهم، قطع وزیری بزرگ.

۳۹. تهذیب الاحکام، در حدیث، به عربی، از شیخ طوسی. نسخه بسیار نفیس و ارزشمند. این نسخه بر مرحوم علامه محمد باقر مجلسی، صاحب بحار الانوار، خوانده شده، و دستخط ایشان در چند جا در حاشیه نسخه با عبارت: «بلغ سماعاً اعزّه الله تعالی» آمده است. نیز در پایان کتاب طلاق این نسخه، خط مبارک ایشان در چند سطر آمده که مولانا محمد کاظم مازندرانی بر ایشان نسخه را خوانده و مقابله نموده و این کار در چندین مجلس انجام شده و در نهایت در ۲۲ ذی‌قعدة سال ۱۰۹۶ به پایان رسیده است. عناوین سنگرف، قطع وزیری بزرگ.

۴۰. بشری الوصول إلى علم الاصول، جلد ۷ و ۸، به عربی، از آیت‌الله حاج شیخ محمد حسن مامقانی نجفی. این کتاب چند مجلد دارد. خوشبختانه دوره کامل آن در این کتابخانه بزرگ موجود است. کتابت این دو جزء در ۲۵ ذی‌حجه ۱۲۸۸، و تألیف آن در چهاردهم رجب ۱۲۸۱ در نجف اشرف، قطع رقمی.

۴۱. یک برگ قرآن کریم به خط کوفی، کتابت اواخر سده سوم، بر روی پوست پنج سطری درشت، بسیار کهن و نفیس، در قطع ۱۲×۱۵ سانتیمتر.

۴۲. یک برگ قرآن کریم، به خط کوفی بسیار ریز، از اواخر سده سوم، بر روی پوست. این برگ در عصر قاجار متن و حاشیه شده است، در قطع ۶×۸ سانتیمتر.

۴۳. صحیفه سجادیه، به خط نسخ خوش استاد نورالدین محمد اصفهانی در سال ۱۰۴۹ق، و تصحیح سید محمد مهدی بن جانباز خان حسینی مرعشی در غرة رجب ۱۰۶۶. صفحات مجداول، عناوین سنگرف، نسخه نفیس، قطع جیبی.

۴۴. جزوه دخل و خرج ابواب جمعی، به فارسی، به صورت



۵۲. الشمس المضيئة، در تلخیص کتاب الاستیعاب، به عربی، از سید محمد بن محمد السندروسى الخطیب و المحدث بالجامع الكبير فى طرابلس الشام، نسخه نفیس و نایاب، تألیف کتاب صبح چهارشنبه هفدهم جمادى الآخر ۱۱۵۱، و کتابت نسخه در ۲۹ شعبان ۱۱۷۳، یعنی ۲۲ سال پس از تألیف کتاب، به خط نسخ عمر بن علی بن عمر الشهير بالغمارى، عناوین شنگرف، قطع رقى بزرگ.

۵۳. شرح قواعد الاحكام علامه حلى، در فقه، از شیخ جعفر نجفى کاشف الغطاء، شامل کتاب معاملات. نسخه مقابله و تصحیح شده و دارای نشان بلاغ است. کتابت سده سیزدهم، قطع رقى.

۵۴. الجبل المتین، به فارسى، از سید شمس الدین محمد بن بدیع الدین الرضوى، از بزرگان و خادمان حرم مطهر رضوى در نیمه نخست سده دوازدهم، شامل معجزات بعد از دفن وجود مبارک امیر المؤمنین علیه السلام. این کتاب غیر از کتاب جبل المتین شیخ بهایی است؛ و دارای ۳۴۶ معجزه، و معجزه آخری از علی اکبر بن فتح الله موسوى است و به کتاب افزوده شده و برای فرزند مؤلف به یادگار نوشته است. نسخه نفیس، عناوین شنگرف، قطع رحلی.

۵۵. غوالی اللثالی، به عربی، از ابن ابی جمهور احسانی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت دوشنبه ۲۵ رجب ۹۳۱، به خط نستعلیق خوش عبدالکاظم بن نورالدین بن احمد در بلدة المؤمنین کاشان، عناوین شنگرف، قطع رقى کوچک.

سیاق، از رحیم خان سرتیپ، که در ربیع الثانی ۱۲۸۸ با مهر و خط نظام الدوله و امین لشکر نوشته شده است. قطع وزیرى.

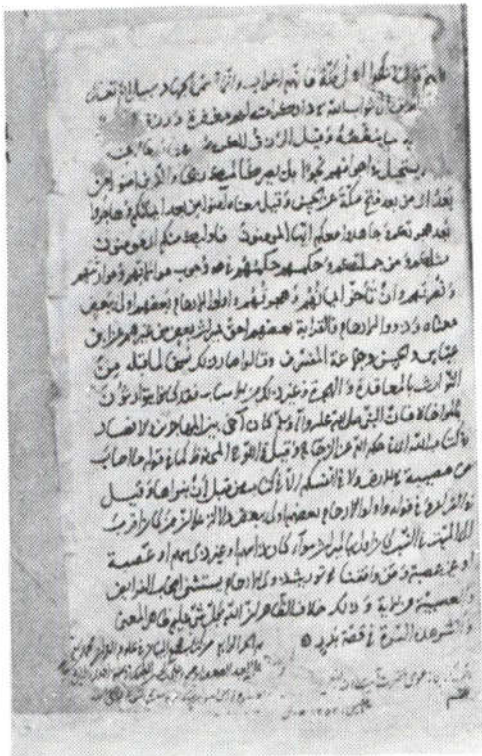
۴۵. کتاب دعا، نسخه هنرى و نفیس، مذهب، خط نسخ ممتاز، از سده سیزدهم، دو صفحه آغاز دارای سرلوح رنگین بسیار زیبا است. آغاز هر سوره و یا دعاها مذهب است. صفحات مجدول زرین و دارای کمند، قطع رقى نستعلیق ممتاز استاد قاسم علی بن حیدر در سال ۹۹۳ق. عناوین شنگرف، صفحات مجدول با آب طلا و شنگرف، قطع وزیرى.

۴۷. کلیات سعدى شیرازى، نسخه بسیار نفیس و هنرى و فوق العاده زیبا، تمامی صفحات مجدول و بین غزلیات سرلوحهای رنگین، اطراف هر صفحه طرحهای اسلیمی زرین با کمند. یک تصویر رنگین زیبا از شیخ سعدى در اواخر نسخه ترسیم گردیده است. جلد روغنی گل و مرغ. متأسفانه نسخه اندکی فرسوده شده و نیاز به ترمیم دارد. قطع رقى.

۴۸. لوامع النکات، در فقه به عربی، شامل صلوات و زکات و خمس و صوم، از شیخ محمود بن جعفر بن باقر میثمى عراقى (اراکى)، نسخه بسیار نفیس و چاپ نشده و بسیار مفصل. این نسخه که بسیار بزرگ و در قطع رحلی است، بخشی از کتاب است. ظاهراً به اندازه کتاب جواهر الکلام باشد. این نسخه به خط مبارک مؤلف است که در روز پنجشنبه چهارم محرم ۱۲۹۱ آن را نگاشته است. خط نسخ، عناوین قرمز.

۴۹. الذروس، به عربی، از شهید اول، نسخه نفیس و کهن، کتابت محرم ۹۸۳، به خط نسخ قاسم علی بن حاج حسین قصاب استرآبادى، عناوین شنگرف، قطع وزیرى بزرگ.

۵۰. بخشی از تفسیر مجمع البیان، به عربی، شامل سوره انفال تا پایان قرآن کریم. نسخه بسیار نفیس و قدیمی. تاریخ کتابت، در نیمه نسخه (پایان جلد ۸) در سه شنبه سیزدهم محرم ۹۴۲، و در پایان نسخه کتابت جمعه ۲۴ محرم ۹۴۳ آمده است. دستخط حسین بن محمد المدعو بالشیخ مالک نسخه در سال ۹۴۳ق در برگ پایانی آمده و نسخه را در ۲۸ جمادى الثانی مقابله و تصحیح کرده است. همچنین در تملک صدر المتألهین، فیلسوف بزرگ شیعه، بوده و دستخط مبارک و مهر بیضی ایشان در پشت برگ آغاز آمده و آن را از نفاست بیشتر برخوردار ساخته است. چند تملک دیگر، از جمله محمد بن حسین العقیلى الاسترآبادى، در آن به چشم می خورد. قطع وزیرى.



بخشی از تفسیر مجمع البیان، نسخه مورخ ۶۳۱ قمرى، شماره موقت، ۸۳۲۷.

۵۱. شرح منازل السائرین، به عربی، از ملاح عبدالرزاق کاشانى، نسخه نفیس و کهن، کتابت شنبه پانزدهم محرم ۸۸۶، به خط نسخ خوش رضى بن محمد بن حیدر ابى الرصاصى الحسینى، عناوین ثلث مشكى، قطع وزیرى بزرگ.



۵۶. غایة المراد فی شرح نکت الارشاد، به عربی، از شهید اول شمس‌الدین محمدبن مکی‌العاملی، شهید به سال ۷۸۶ق در دمشق، نسخه نفیس، کتابت ۲۱ جمادی الآخر ۹۸۶، به خط نسخ خوش احمدبن حسن بن صالح، برگ پایانی افتاده، قطع وزیری بزرگ.

۵۷. مختصر النافع، در فقه شیعه، به عربی، از محقق حلی شیخ نجم‌الدین ابی‌القاسم جعفر بن الحسن الهذلی الحلی (متوفی ۶۷۶ق)، نسخه نفیس، کتابت سده نهم، خط نسخ، عناوین سنگرف، سه برگ پایانی نونویس است. قطع رقمی کوچک.

۵۸. تقریرات اصول، به عربی، از قوچانی، نسخه اصل به خط مؤلف در اوایل سده چهاردهم، قطع رقمی.

۵۹. التحفة العوامیة فی فقه الامامیة، به عربی، از قوام‌الدین محمدبن محمد مهدی حسینی قزوینی، که در عصر شاه سلطان حسین صفوی آن را نگاشته است. نسخه نفیس، خط نسخ، عناوین سنگرف، مؤلف این منظومه را در قزوین سروده است. کتابت سال ۱۱۹۵ق، به خط محمدهادی بن محمد مطیع الموسوی، قطع رقمی.

۶۰. تاریخ معاصر، به فارسی، شامل انقلاب کبیر فرانسه، از ابوالحسن خان فروغی، کتابت پنجشنبه ۲۱ ربیع الآخر ۱۳۳۲، به خط شکسته نستعلیق بر روی کاغذ خط‌دار دفتری، قطع رقمی.

۶۱. سرور المؤمنین یا: سرور العارفين، به فارسی، در احوال مختار، از میرزا محمدهادی نائینی، که در عصر فتحعلی شاه قاجار آن را نگاشته است، نسخه نفیس، خط نسخ محمد هاشم بن کربلایی محمدقاسم در روز دوشنبه پنجم محرم ۱۲۷۰ در عصر مؤلف، قطع رقمی.

۶۲. مقلاد التّجّاح، در عبادات، به عربی، از حاج شیخ عباس قمی، مؤلف مفاتیح الجنان، نسخه بسیار نفیس به خط مبارک مؤلف در سال ۱۳۱۶ق، خط نستعلیق و نسخ، قطع جیبی کوچک.

۶۳. مخازن التحف الناصریة فی قراة الاثمة الاثنی عشریة، به عربی، در علوم قرآن، از محمودین محمدالحافظ العلوی الفاطمی الحسینی الحسنی تبریزی، که این کتاب را خود در عصر ناصرالدین شاه قاجار به خواسته معزالدوله میرزا نگاشته است. نسخه نفیس و اصل، به خط مؤلف، کتابت در شهر تبریز در صبح پنجشنبه دهه آخر رجب ۱۲۷۷، قطع جیبی.

۶۴. فرائد الفوائد فی الرجال، به ضمیمه یک رساله مختصر در حالات زیدبن علی بن الحسین علیه السلام، به عربی، از جعفر بن محمدالحسینی السبزواری، نسخه بسیار نفیس و اصل، به خط مؤلف در سده سیزدهم، خط نسخ خوش، عناوین سنگرف، این نسخه از جمله نسخه‌های نفیس کتابخانه آیت‌الله سید عبدالله برهان المحققین سبزواری است، قطع رقمی.

۶۵. عمدة المقال فی کفر اهل الضلال، به عربی، از علی بن

عبدالعالی، معروف به محقق کرکی، نسخه نفیس، تألیف کتاب در سال ۹۷۲ق در مشهد مقدس، و کتابت نسخه در سال ۱۰۵۷ق به خط نسخ درشت، قطع وزیری بزرگ.

۶۶. فهرست اسامی ولایات ایران که املاک خالصه و موقوفات هر یک از ولایات در آن مشخص گردیده است، مؤلف ناشناخته، خط نستعلیق، عناوین درشت قرمز، کتابت سده سیزدهم، قطع رقمی.

۶۷. چهل و پنج برگ سند از عهد قاجار، شامل احکام، صلح‌نامه، اقرارنامه و عقدنامه، از سالهای ۱۲۳۲ تا ۱۳۳۹ق، و مربوط به افراد و روستاهای آذربایجان، به ویژه دهخوارقان، و مهر مظفرالدین شاه قاجار و ولیعهد میرزا و تعدادی از علمای آذربایجان در بیشتر آنها به چشم می‌خورد.

۶۸. تذکرة العلماء المحققین فی آثار الفقهاء و المحدثین، جلد دوم، به فارسی، از سید مهدی علی بن نجف علی رضوی هندی، که در سال ۱۲۶۰ق در شهر لکهنو هند آن را آغاز نموده، و به گفته صاحب الذریعه در سال ۱۲۸۰ق آن را به پایان برده است. این نسخه در شرح احوال علما و محدثین و مجتهدین، از قدما و معاصران مؤلف است؛ و جلد نخست آن در ذکر اصحاب نبی اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام و ققات راویان اخبار آن بزرگواران از عصر پیغمبر تازمان غیبت صغراست. کتابت نسخه در عصر مؤلف در ۲۳ ذی‌قعدة ۱۲۹۰ در لکهنو، خط نسخ، عناوین قرمز، صفحات مجدول با سنگرف و لاجورد و دارای کمند، نسخه بسیار مفصل و بیش از یک هزار صفحه است. قطع وزیری بزرگ.

۶۹. ایضاح المضامین فی عبارات القوانین، به عربی، از آخوند ملاطف‌الله مازندرانی لاریجانی، نسخه نفیس، خط نسخ، عناوین قرمز، کتابت نوزدهم جمادی الآخر ۱۲۸۸ در نجف اشرف، قطع رقمی.

۷۰. الکافی، از کلینی، به عربی، نسخه نفیس و مقابله شده به دست جمال‌الدین محمدبن محمدرضای حسن بن یحیی بن احمدالحسینی الاعرجی الحلی المشهدی در یکشنبه ششم ربیع الاول ۱۱۸۹. خط نسخ محمد زمان بن شیخ پیرعالی در رمضان ۱۰۵۶. این نسخه علامات بلاغ و تصحیح فراوان دارد. نیز از جمله نسخه‌های کتابخانه برهان المحققین سبزواری است. قطع رحلی.

۷۱. عطف القلوب و جمع الشمل فی معرفة الاسرار و الضمیر بعلم الرّمل، به عربی، از شیخ ابراهیم بن شعبان بن نافع الصالحی، اصل این کتاب از یک دانشمند یونانی الاصل به نام طمطم بن الکاهن عطرون بن شاسا موسی امین داهربن قاطیم بن کنکته الهندی الهرمسی البابلی بوده، و آن را فارابی از یونانی به عربی ترجمه کرده، و پس از ترجمه فارسی، مترجم فوق آن را مجدداً از فارسی به عربی ترجمه نموده است. کتابت اوایل سده دوازدهم، خط نسخ، قطع رقمی.

- قطع رحلی کوچک.
۸۱. مجموعه دو رساله فارسی: ۱. طب شهابی، به صورت نظم، مؤلف ناشناخته، عناوین سنگرف، کتابت پانزدهم محرم ۱۲۳۲، به خط محمد ولی قاضی خان محمد؛ ۲. جامع الفوائد یا: طب یوسفی، از یوسفی ابن محمد بن یوسف طیب، خط نستعلیق به خط همان کاتب، کتابت سال ۱۲۳۳ق، قطع وزیری.
۸۲. شرایع الاسلام، به عربی، در فقه شیعه، از محقق حلّی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت بخش نخست در شب جمعه نوزدهم ذی قعدة ۹۶۰، به خط درویش حسن اصفهانی، و بخش پایانی در اواخر جمادی الآخر ۹۶۹، قطع وزیری.
۸۳. مختلف الشیعة، به عربی، در فقه شیعه، از علامه حلّی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت ظهر یکشنبه پانزدهم ربیع الآخر ۹۱۹، و بخش پایانی در دهم جمادی الاول ۹۱۹، به خط نسخ یحیی بن حسن بن عشره بن ناصر بن احمد الشهابادی الاوالی الموالی البحرانی، نسخه نفیس، عناوین سنگرف، قطع وزیری.
۸۴. دیوان حسینی، به فارسی، شامل رباعیات، غزلیات، قصاید، کتابت در عصر شاعر در سده سیزدهم، خط نستعلیق، عناوین قرمز، قطع رقی.
۸۵. اللئالی المحزونة، به فارسی، در ختومات، از مولی احمد بن عباس بن علی الیزدی، خط نسخ خوش، کتابت سده سیزدهم، عناوین سنگرف، قطع جیبی.
۸۶. بحر الغرائب، در خواص اسماء الله الحسنی، به فارسی، از شیخ محمد بن محمد بن ابی سعید الهروی، نسخه نفیس، کتابت سده دوازدهم، خط نسخ، عناوین سنگرف، برگ آغاز و انجام افتاده و کمی پراکندگی دارد، قطع رقی.
۸۷. مسلک المتقین، منظومه ای عرفانی - فقهی، به فارسی، از صوفی الله یار بخاری نقشبندی، زنده تا سال ۱۰۵۶ق، کتابت ربیع الاول ۱۲۸۸، خط نستعلیق، عناوین سنگرف. منظومه ای است چهارستونی و احتمالاً در حوالی کاشغر، که در قدیم جزء خراسان بزرگ بوده، کتابت شده است. قطع رحلی بزرگ.
۸۸. ذروة السعادة فی نية العبادة، به عربی، در فقه، از آیت الله حاج سید مرتضی بن احمد خسروشاهی تبریزی، نسخه نفیس، به خط مبارک مؤلف در سال ۱۳۳۰ق، شامل ۲۷ برگ، قطع وزیری.
۸۹. مجموعه: ۱. الصوامر المهركة، در ردّ الصواعق المحرقة ابن حجر تیمی، به عربی، از قاضی نورالله شوشتری مرعشی، شهید به سال ۱۰۱۹ق در هند، خط نسخ خوش، کتابت سال ۱۳۰۷ق؛ ۲. منتخب تفسیر النعمانی، به عربی، از سید مرتضی علم الهدی علی بن الحسین الموسوی، به خط همان کاتب، در روز چهارشنبه سیام جمادی الآخر ۱۳۰۷، عناوین قرمز. این نسخه نیز از جمله نسخه های

۷۲. مجموعه دو کتاب فارسی در یک جلد: ۱. دستور الاطباء فی دفع الطاعون و الوباء، از حاج میرزا موسی بن علیرضا طیب ساوجی، که در سال ۱۲۶۲ق آن را تألیف نموده است. برگ پایانی افتاده، خط نسخ؛ ۲. ترجمه فارسی طب کیمیایی براکلسیوس یونانی، از احمد بن محمد الحسینی، که آن را در عصر فتحعلی شاه ترجمه نموده است. خط نستعلیق، برگ پایانی افتاده، کتابت سده سیزدهم، قطع رقی کوچک.
۷۳. نهاية الوصول إلى علم الاصول، به عربی، از علامه حلّی، نسخه نفیس، کتابت سده دوازدهم، عناوین سنگرف، جلد لاکسی روغنی گل و بوته، که اندکی فرسوده شده و نیاز به ترمیم دارد. قطع رحلی.
۷۴. مجموعه سه رساله ترکی در علم رمل، مؤلف ناشناخته، کتابت رساله دوم در جمادی الآخر ۹۷۰، خط نستعلیق، هر سه رساله به خط یک کاتب، دارای جداول رمل که با سنگرف ترسیم شده، قطع رحلی کوچک.
۷۵. ترجمه اناجیل اربعه، به فارسی، از محمد باقر سلماسی، که در عصر فتحعلی شاه و صدارت عباس میرزا و وزارت مؤتمن میرزا محمد عیسی بن میرزا محمد حسن ترجمه شده است. خط نسخ خوش، کتابت سال ۱۲۲۶ق، به خط محمد حسین بن سلطان محمد خوبی، قطع رحلی.
۷۶. ذکری الشیعة، جلد اول، به عربی، از شهید اول، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت سال ۹۸۰ق، خط نسخ، تألیف کتاب در سال ۷۸۴ق، عناوین سنگرف، قطع وزیری.
۷۷. حاشیة حکمة العین، به عربی، از میرزا محمد بن حسن شیروانی (متوفی ۱۰۹۸ق)، نسخه نفیس، که در عصر مؤلف در دوشنبه ۲۷ رمضان ۱۰۴۳ به خط شرف الدین علی مازندرانی در مدرسه خان شیراز کتابت شده است. خط نستعلیق، عناوین سنگرف، قطع رقی کوچک.
۷۸. التفتیح الراجع لمختصر الشرایع، به عربی، از ابی عبدالله مقداد السیوری الحلّی، معروف به فاضل مقداد، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت ۲۱ شعبان ۹۶۷، به خط نسخ علی بن عبدالمحسن الافیلجی، عناوین سنگرف. این کتاب براساس چند نسخه نفیس موجود در این کتابخانه، که در عصر مؤلف کتابت شده است، برای نخستین بار به کوشش واحد انتشارات کتابخانه در دو جلد چاپ و منتشر گردید.
۷۹. کفایة الطالب الریانی لرسالة ابن زیدون القیروانی، به عربی، در فقه عامه، از علی ابوحنس المالکی، خط نسخ، عناوین سنگرف، کتابت هفدهم ذی حجة ۹۲۵، قطع وزیری.
۸۰. وسیلة الشفاء، به فارسی، در ادعیه، از محمد صالح بن محمد باقر رضوی، خط نسخ، عناوین سنگرف، کتابت سده یازدهم،

- کتابخانه مرحوم سبزواری است. قطع رقی.
۹۰. مجموعه چهار رساله عربی: ۱. الفهرست شیخ طوسی، به عربی؛ ۲. المسائل البغدادیة، از محقق حلّی؛ ۳. اسؤلة الشيخ زين الدين العاملي؛ ۴. رساله در تکالیف شرعیہ، مؤلف ناشناخته، خط نسخ، عناوین شنگرف، قطع رقی.
۹۱. تفسیر قرآن کریم، به فارسی، مؤلف ناشناخته، خط نسخ خوش، آیات شنگرف، کتابت نیمه دوم سده دهم، قطع رحلی کوچک.
۹۲. لب لباب معنوی، به فارسی، از ملاحسین بن علی کاشفی بیہقی (متوفی ۹۱۰ق)، خط نستعلیق، کتابت چهارشنبه ۲۲ ذی‌قعدة ۱۲۳۱، به خط محمدحسین، قطع رقی.
۹۳. الانتصار، به عربی، از سید مرتضی، نسخه نفیس، کتابت یکشنبه شانزدهم محرم ۱۰۴۴، به خط نسخ نوروز علی ترکمان. این نسخه را رشیدالدین بن صفی‌الدین محمد سپهری زواری، از علمای دوره صفویہ، در شعبان ۱۰۴۴ تصحیح و مقابله نموده است. قطع رقی کوچک.
۹۴. فقه فارسی فتاوی، از سید حسین تبریزی مسئله‌گو، که آن را به صورت پرسش و پاسخ مطابق با فتاوی آیت‌الله سید حسین حسینی کوه کمری در نجف اشرف تنظیم نموده و دستخط و مهر ایشان بر فراز برگ نخست آمده است. خط نسخ، کتابت رمضان ۱۲۸۳، نام کتاب محو شده است. قطع رقی.
۹۵. سفینة النجاة، در ادعیہ و اعمال و آداب دعا، به فارسی، از مولی علی‌اصغر بن مولی محمد یوسف قزوینی، شاگرد ملاً خلیل قزوینی و معاصر شیخ حرّ عاملی، کتابت نیمه دوم سده یازدهم، خط نسخ، دعاها معرب، عناوین شنگرف، برگ پایانی افتاده است، قطع وزیری.
۹۶. تعلیقہ حکمت، به عربی، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت جمادی‌الآخر ۹۰۲، به خط نستعلیق مرتضی بن علی الحسینی، قطع جیبی.
۹۷. رساله در وجوب نماز جمعه در زمان غیبت امام عصر (عج)، به عربی از مولی عبدالله بن محمد تقی مجلسی، برادر علامہ محمد باقر مجلسی صاحب بحارالانوار، نسخه نفیس، کتابت سه شنبہ چهاردهم جمادی الاول ۱۰۶۲ در عصر مؤلف، به خط زین العابدین بن حاج محمد، تألیف شب جمعه ۲۵ ربیع‌الآخر ۱۰۶۲. این نسخه حدود بیست روز پس از تألیف، کتابت شده است. عناوین شنگرف، قطع جیبی.
۹۸. درع الصححة، به فارسی، در طب، از محمد هاشم بن محمدطاهر تهرانی، مشهور به طبیب، نسخه نفیس. متأسفانه چند برگ از پایان افتادگی دارد. کتابت سده سیزدهم، خط نستعلیق، عناوین نانوشته، قطع وزیری.
۹۹. الکتاش معروف به: المعالجات البقراطیة، به عربی، منسوب به ابوالحسن احمد بن محمد الطبرسی و یا جورجیس بن بختیشوع النصرانی، نسخه مصحح، کتابت سده یازدهم، و بخشی در ذی‌قعدة ۱۲۹۵، به خط نستعلیق محمد حسین طبیب ابن حاج میرزا موسی طبیب ساوجی واقف نسخه، قطع وزیری.
۱۰۰. رساله در تشریح بدن، به فارسی، از دکتر اسدالله خان ابن حاج میرزا حسین حکیم باشی توپخانه دولتی و نواده حاج میرزا موسی طبیب همایونی، نسخه نفیس، کتابت نیمه نخست سده چهاردهم، خط نستعلیق، عناوین درشت مشکئی، قطع رقی.
۱۰۱. النزہة المهجة فی تشحید الاذهان و تعدیل الامزجة، در طب، به عربی، از شیخ داوود بصیر طبیب، خط نسخ، عناوین شنگرف، برگ پایانی افتاده، کتابت سده یازدهم، چند تملک در پشت برگ آغاز آمده است. قطع رقی.
۱۰۲. مجموعه: ۱. الدرالاعلی، به عربی، در شرح کتاب الدور الاعلی ابن العربی، از محمد بن محمد النافلاتی الخلوتی، مفتی قدس شریف؛ ۲. الذر الثمین فی شرح صلوات سیدی الشیخ الاکبر محی‌الدین ابن العربی، از شیخ محمد عمر البغدادی، کتابت در عصر مؤلف. هر دو رساله به خط نسخ یک کاتب، عناوین شنگرف، کتابت اواخر سده دوازدهم، نسخه را حاج میرزا موسی طبیب ساوجی در سال ۱۲۷۹ق وقف نموده است، قطع جیبی.
۱۰۳. خرقة سنجیه، در طب، به فارسی، از مرتضی قلی بن حسن شاملو، کتابت محرم و صفر ۱۲۲۴، خط نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع جیبی.
۱۰۴. دواسازی، به فارسی، مؤلف ناشناخته، خط نستعلیق، کتابت ۱۲۹۶ق، به خط علی گیلانی، عناوین مشکئی درشت، برخی صفحات مجدول، قطع رقی.
۱۰۵. تحفة جهانبانی، به فارسی، از ابومحمد بن عبدالنسی خراسانی، که آن را برای محمد علی میرزا نوشته است. خط نسخ، عناوین نانوشته، کتابت دوشنبه صفر ۱۲۳۴، قطع رقی.
۱۰۶. حاشیة شرح مقاصد، به عربی، از تفتازانی، نسخه کهن و نفیس، کتابت سده نهم، خط نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع رقی کوچک.
۱۰۷. کشف المدارک فی شرح کتاب المدارک، جلد اول، به عربی، از ملارفع جیلانی اصفهانی، کتابت سده سیزدهم، قطع رقی.
۱۰۸. تسهیل الدواء، به فارسی، از عبدالمطلب بن غیاث‌الدین محمد، کتابت دهه اول ذی‌حجه ۱۲۸۹، خط نسخ، عناوین شنگرف، قطع رقی.
۱۰۹. طب فارسی، از محمد اکبر بن میرمحمد مقیم، خط نستعلیق در سده سیزدهم، که در هند کتابت شده است. قطع رقی.

۱۱۷. وسیلة العباد فی يوم المعاد، در بیان مسائل شرعی، به فارسی، از احمد بن عبدالله خوانساری، در یک مقدمه و چند مقصد، نسخه نفیس، خط نستعلیق، کتابت سال ۲۷۲۲ق، قطع جیبی.

۱۱۸. فقه عربی، مؤلف ناشناخته، بدون آغاز و انجام، دارای علامات مقابله و تصحیح، کتابت سده دهم، خط نسخ، عناوین شنگرف، قطع رقمی.

۱۱۹. ام العلوم، در ترجمه و شرح فارسی الفیه ابن مالک، از عبدالغنی، برگ آغاز و انجام افتاده، کتابت سده دوازدهم، خط نستعلیق، قطع رحلی.

۱۲۰. منهج الصادقین، از ملا فتح الله کاشانی، در تفسیر، به فارسی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت جمعه دهم ربیع الاول ۹۸۷، به خط نستعلیق خوش فخرالدین عبدالوهاب، عناوین شنگرف، قطع سلطانی بزرگ.

۱۲۱. صحیفه سجاده، نسخه نفیس و خوانده بر محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی به سال ۱۰۸۶ق توسط میرزا عبدالله کاتب و یا مالک نسخه. وی چند سطر به خط مبارک خود در پایان نسخه برای مالک آن نوشته است. خط نسخ معرب، عناوین شنگرف، قطع جیبی.

۱۲۲. مصادر الانوار فی تحقیق الاجتهاد و الاخبار، به عربی، از میرزا ابوالاحمد محمد بن عبدالنبی بن عبدالصانع نیشابوری خراسانی، نسخه نفیس، کتابت سده دوازدهم، خط نسخ، عناوین شنگرف، شامل پنج مصدر و ۴۷۰ حدیث، قطع رقمی.

۱۲۳. تعلیقه بر الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة، به عربی، از آقا محمد علی نجفی، خط نسخ خوش، عناوین قرمز، کتابت سال ۱۲۶۰ق، به خط محمد ابراهیم بن میرزا عبدالمجید، قطع رحلی.

۱۲۴. المنهاج السویة فی شرح الروضة البهیة، به عربی، از شیخ بهاء الدین معروف به فاضل هندی اصفهانی، مؤلف کشف اللثام در فقه، خط نسخ، عناوین قرمز، کتابت سال ۱۲۳۸ق به خط محمد هادی بن محمد تقی قمشه ای، قطع رحلی.

۱۲۵. رساله در ریاضی، به فارسی، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت سده نهم، چند برگ از نیمه نسخه افتاده است. قطع جیبی.

۱۲۶. مجموعه پنج رساله: ۱. رساله طرفه، به فارسی، در آداب دعا، در ۲۸ باب؛ ۲. ترجمه حدیث شریف قدسی، به فارسی، مترجم آن را برای حاج الله ویردی نگاشته است؛ ۳. منتخبات منشآت فارسی، از یغما؛ ۴. منشآت فارسی، از میرزا مهدی خان؛ ۵. تحفة الوزراء، در گفتار حکما. کتابت مجموعه در سده سیزدهم، قطع جیبی.

۱۲۷. حدائق الانوار فی حقائق الاسرار، به فارسی، از محمد بن فخرالدین عمر رازی، که آن را در عصر سلطان تکش خوارزمشاه به سال ۵۷۴ق نگاشته است. کتابت پنجشنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۰۲۰،

۱۱۰. مفاتیح الجنان و مصابیح الجنان فی شرح کتاب شرعة الاسلام، به عربی، در فقه حنفی، از سید یعقوب بن سید علی حنفی، نسخه نفیس، کتابت سده دهم، شامل ۴۸ فصل، خط نستعلیق، عناوین شنگرف، این نسخه در حدود سمرقند و بخارا کتابت شده است. قطع وزیری.

۱۱۱. الدر المنثور من المأثور و غیر المأثور، به عربی، در متفرقات، از شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین العاملی، خط نسخ، کتابت نیمه نخست سده دوازدهم، نسخه مصحح. این کتاب براساس چند نسخه نفیس موجود در این کتابخانه، چند سال قبل به همت واحد انتشارات کتابخانه در دو جلد چاپ و منتشر گردید.

۱۱۲. مفاتیح الشرائع، به عربی، در فقه، از فیض کاشانی، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند و گرانها، تمامی نسخه به خط مبارک مولی محمد علم الهدی، فرزند فیض کاشانی، که از دانشمندان برجسته عصر خود بوده است و آثار و تألیفات بسیاری دارد و بیشترین آن در این کتابخانه موجود است. این نسخه را وی در سال ۱۰۹۷ق از روی نسخه اصل، به دست والدش، که در ربیع الاول ۱۰۸۸ نوشته شده، استنساخ نموده، و آن گاه به هنگام قرائت آن را مقابله و تصحیح کرده است. خط نسخ خوش، عناوین شنگرف، صفحات مجدول با آب طلا.

۱۱۳. مجموعه دو کتاب از علمای متقدم شیعه: ۱. المعیار و الموازنة، به عربی، مؤلف ناشناخته، این رساله غیر از المعیار و الموازنة حافظ اسکافی است که در فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام نوشته شده است. تاکنون نامی از این کتاب در جایی ندیده ایم. کتابت هشتم شعبان ۱۰۷۳، خط نسخ خوش، عناوین شنگرف؛ ۲. مناقب امیرالمؤمنین، به عربی، از محمد بن علی بن الحسین الشریف العلوی، از معاصران شیخ طوسی، نسخه نفیس و نایاب، به خط همان کاتب، وقف نامه کتاب به تاریخ رجب ۱۲۵۱ در پشت برگ آغاز آمده است. قطع رقمی.

۱۱۴. کتاب من لایحضره الفقیه، به عربی، در حدیث، از شیخ صدوق، نسخه نفیس، کتابت اوایل سده یازدهم، خط نسخ خوش، عناوین شنگرف، در پایان کتاب رونویس رساله ای از شهید ثانی در طرق روایتی کتاب به سال ۹۸۲ق آمده است که کاتبی آن را رونویس نموده است. قطع رحلی.

۱۱۵. الاعتقادات، از شیخ صدوق، به عربی، نسخه نفیس و قدیمی، کتابت عصر شنبه ۲۳ جمادی الاول ۹۵۵، در پایان چند برگ به عربی از امام الحرمین جوینی در اصول فقه به خط کاتب نسخه آمده است. قطع رقمی.

۱۱۶. رساله فوریه، به عربی، از میرزا محمد تقی نوری طبرسی، پدر جاج میرزا حسن نوری مؤلف مستدرک الوسائل، نسخه نفیس، کتابت نیمه دوم سده سیزدهم، قطع جیبی.

نسخه نفیس و نایاب، قطع جیبی.

۱۲۸. تحفة الطوسیه، در متفرقات، به فارسی، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس. در بخشی از نسخه رساله‌ای مسوده از محمدباقر شریف واعظ اصفهانی آمده است. خط نسخ خوش، عناوین قرمز، قطع رقیعی بیاضی.

۱۲۹. مجموعه چهار رساله فارسی: ۱. شرح و ترجمه الفاظ و عبارات کتاب اعتقادات صدوق، از ابوالفتح الحسینی، که آن را برای شاهزاده مهین بانو در ۳۴ باب شرح نموده است؛ ۲. مقام العارفين، در امور خمسه از احکام نيات و تصحيح کلمات و تعيين رکعات و تشخيص صلوات، از اسماعيل بن هاشم الحسینی البسطامي، از شاگردان آخوند ملامحمد جعفر استرآبادی؛ ۳. رساله در بیان صفات ثبوتیه و سلبيه، مؤلف ناشناخته، کتابت سال ۱۲۲۴ق؛ ۴. انیس الموحدين، در معرفت صفات الهیه و سلبيه، از ملا محمد مهدی بن ابی ذرراقی. کتابت سال ۱۲۴۶ق به خط احمد بن ملاعلی اکبر، خط نسخ، عناوین شنگرف، نسخه نفیس، قطع رقیعی.

۱۳۰. ریاض العارفين و منهاج السالکین، به فارسی، شامل هشت روضه، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس و نایاب، کتابت اوایل سده سیزدهم، قطع رقیعی.

۱۳۱. مجموعه دو رساله عربی: ۱. معرفة الربوبية، در حکمت، مؤلف ناشناخته؛ ۲. رساله اثني عشریه، در میراث، از عبدالنسی الحسینی العسکری، خط نستعلیق، کتابت سده سیزدهم، قطع رقیعی.

۱۳۲. مجموعه اشعار عربی و فارسی، از شعرای مختلف، شامل دو قصیده از محمد تقی دزفولی ابن علی اکبر، کتابت نسخه در سالهای ۱۲۷۳ و ۱۲۷۴ق، خط نسخ خوش، قطع رقیعی.

۱۳۳. الناصریه، در اصول عقاید یقینیة ایمانیه و تحقیق معارف ربانیه، به فارسی، از آخوند ملا اسماعیل قلیچو. حکمی سبزواری ابن حاج حسن خان، که در عصر ناصرالدین شاه این کتاب را نگاشته است. کتابت نسخه به خط فرزند مؤلف، ملا عبدالمجید است، که در دارالخلافه تهران در شب شانزدهم شوال ۱۳۰۰ آن را کتابت نموده است. این نسخه و نسخه بعدی در کتابخانه برهان المحققین سبزواری بوده است. خط نستعلیق، عناوین قرمز، قطع رقیعی.

۱۳۴. نسخه دیگر از کتاب الناصریه، در اصول عقاید یقینیة ایمانیه، از همان مؤلف، کتابت ذی‌قعدة ۱۲۹۴، به خط سید مرتضی اردبیلی، عناوین قرمز، قطع رقیعی.

۱۳۵. مصابیح الهدی و مفاتیح المنی، به عربی، مؤلف ناشناخته، شامل سه باب و یک مقدمه، برگ آغاز و انجام افتاده، دستخط آیت‌الله سید عبدالله برهان المحققین سبزواری در برگ آغاز نسخه در معرفی کتاب به سال ۱۳۴۹ق آمده است. نسخه نفیس، خط نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع رقیعی.

۱۳۶. مختلف الشیعة فی احکام الشریعة، به عربی، در فقه شیعه، از علامه حلی، نسخه بسیار نفیس و هنری، دارای چهار سر لوح رنگین نفیس مذهب از عصر صفوی، کتابت نیمه نخست سده یازدهم، صفحات مجدول با آب طلا، عناوین شنگرف، خط نسخ زیبا، نسخه اندکی رطوبت دیده است. قطع رحلی.

۱۳۷. الفروع من الکافی، جلد دوم، به عربی، از کلینی، نسخه بسیار نفیس و ارزشمند. این نسخه را عالم بزرگ شیخ حسین بن حسن مشغری عاملی، از علمای نیمه نخست سده یازدهم، در خدمت استاد خودش، میرزا محمد استرآبادی، صاحب رجال، استنساخ نموده و در پایان دو بار نسخه را در خدمت استاد خوانده و تصحیح نموده است. علامت مقابله و تصحیح در چند جا آمده است. تصحیح نسخه و کتابت در سال ۱۰۲۷ق، قطع رحلی.

۱۳۸. سلیم بن قیس الهلالی، به عربی، نسخه نفیس و قدیمی، به خط نسخ، با زیر نویس فارسی با شنگرف، کتابت دوشنبه دوم رجب ۹۱۸، به خط شمس‌الدین علی بن شمس‌الدین الطریفی. این نسخه یکی از کهن‌ترین نسخه‌های موجود کتاب است. قطع وزیری.

۱۳۹. نورالشقلین، به عربی، از سوره مریم تا پایان قرآن کریم، از شیخ عبدالعلی بن جمعة العروسی الحویزی شیرازی، از علمای بزرگ شیعه در عصر صفوی و از معاصران شیخ حرّ عاملی، نسخه مصحح و خوش خط به خط نسخ. این کتاب را مؤلف در شانزدهم ذی‌حجه ۱۰۷۲ به پایان برده، و کاتب نسخه، که نامش علم الهدی ابن صفی سروسستانی شیرازی است، در سال ۱۰۹۰ق به خط نسخ آن را کتابت نموده است. متأسفانه فردی ناآگاه تاریخ ۱۰۹۰ را به ۱۰۷۰ق تغییر داده است؛ یعنی دو سال قبل از تألیف کتاب. قطع رحلی.

۱۴۰. شوارح الهدایة فی شرح الکفایة السبزواریه، به عربی، از حاج شیخ محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی اصفهانی (متوفی ۱۲۶۲ق). این نسخه هنری از روی نسخه اصل، که دارای سه تقریظ از علمای بزرگ نجف اشرف - همچون شیخ جعفر کاشف الغطاء نجفی و شیخ احمد بن زین الدین و شیخ محمد تقی احمدی بیاتی بوده - کتابت شده است. خط نسخ ممتاز، کتابت در عصر مؤلف به سال ۱۲۴۸ق، یک سر لوح رنگین و زیبا در صفحه آغاز ترسیم شده، صفحات مجدول و دارای کمند، قطع رحلی.

۱۴۱. مجمع البیان، به عربی، از شیخ طبرسی، نسخه نفیس و هنری شامل سوره‌های بقره، آل عمران و نساء. یک سر لوح بسیار زیبایی رنگین در صفحه نخست ترسیم شده، و میان سطور دو صفحه آغاز با آب طلا دندان موشی گردیده، و حاشیه آن با طرح‌های اسلیمی زرین شده است. کتابت سده سیزدهم، قطع رحلی.

۱۴۲. تهذیب الاحکام، جلد دوم، به عربی، از شیخ طوسی، نسخه نفیس و تصحیح شده در پانزدهم جمادی الاول ۱۰۵۸، کتابت

کتابت شده است. عناوین شنگرف، قطع جیبی.

۱۴۹. تحفة الحساب، در ترجمه خلاصه الحساب شیخ بهاء الدین عاملی، به فارسی، از محمد حسین بن ابوجعفر الحسینی الرضوی، شامل مقدمه و پنج مقصد و خاتمه که در رجب سال ۱۱۹۴ این کتاب را در ایالت احمدآباد گجرات هند نگاشته است. قطع رقعی.

۱۵۰. مجموعه دو رساله: ۱. علم المیزان، به عربی، مؤلف ناشناخته، تألیف شنبه هفتم جمادی الآخر ۱۲۷۷، کتابت در عصر مؤلف؛ ۲. رساله در بیان صفات حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله، به فارسی، از همان مؤلف. رساله اول شامل دوازده اشراق، کتابت نیز در عصر مؤلف در دهم رمضان ۱۲۸۷. این رساله نیز در بیستم صفر ۱۲۸۶، تألیف شده است. خط نسخ، عناوین شنگرف، نسخه در تملک فرزند مؤلف بوده است. قطع رقعی.

۱۵۱. مجموعه چهار رساله عربی، در یک جلد: ۱. مسکن الفؤاد عند فقه الاحبة و الاولاد، از شیخ زین الدین عاملی، کتابت دوازدهم جمادی الآخر ۱۲۴۶، به خط سید ابوالقاسم بن کاظم موسوی زنجانی حسینی علوی فاطمی، خط نسخ خوش؛ ۲. نهج المسترشدين فی اصول الدین، از علامه حلّی، کتابت صفر ۱۲۴۷، به خط همان کاتب؛ ۳. منهاج الکرامة فی معرفة الامامة، از علامه حلّی، کتابت یکشنبه چهاردهم ذی قعدة ۱۲۴۶، به خط نسخ همان کاتب؛ ۴. مشرق الشمسین، از شیخ بهاء الدین عاملی، به خط نسخ همان کاتب، در سال ۱۲۴۷ق، عناوین شنگرف، نسخه مصحح، قطع رقعی.

۱۵۲. بحار الانوار، جلد اول، از علامه مجلسی، به عربی، نسخه نفیس، که در سال ۱۱۰۰ق در عصر مؤلف کتابت شده و دستخط مولی عبدالله افندی اصفهانی، صاحب ریاض العلماء، در پشت برگ آغاز نسخه آمده است. خط نسخ، عناوین شنگرف، قطع وزیری.

۱۵۳. منتهی المقال فی احوال الرجال، معروف به: رجال ابوعلی، به عربی، از محمد بن اسماعیل المدعو به ابی علی، نسخه مصحح، خط نسخ، دارای حواشی بسیار، سید ابوالقاسم بن کاظم موسوی در سال ۱۲۴۸ق دستور داده این نسخه را کتابت نموده اند. عناوین شنگرف، قطع وزیری.

۱۵۴. کنز التراکیب، در طب، به فارسی، مؤلف ناشناخته، نسخه نفیس، مجدول، خط نستعلیق، کتابت نیمه دوم سده سیزدهم، شامل یک هزار صفحه، برگ پایانی افتاده، قطع وزیری بزرگ.

۱۵۵. شرح الفیة بن مالک، به فارسی، از محمد مقیم قزوینی، خط نستعلیق، برگ پایانی افتاده، قطع وزیری.

۱۵۶. شرح تجرید الاعتقاد، به عربی، شارح ناشناخته، نسخه نفیس، تمامی نسخه به خط عبدالله بن عبدالله رضوی از علمای عصر صفوی و معاصر مجلسی دوم. ظاهراً وی در کاشان می زیسته است. کتابت سال ۱۰۸۸ق و مقابله آن را در ۲۹ رمضان ۱۱۰۸ به پایان برده

چهارشنبه پنجم ربیع الاول ۱۰۵۸، به خط نسخ زیبای عبدالرشید بن عبدالواحد، قطع رحلی.

۱۴۳. الخلاف، به عربی، در فقه شیعه، از شیخ طوسی، نسخه بسیار نفیس، به خط نسخ عالم مشهور سده سیزدهم، شیخ محسن شراره عاملی ابن شیخ محمد حسین بن شیخ علی در سه شنبه ۲۷ رجب ۱۲۳۳، قطع رحلی.

۱۴۴. موائد العوائد فی بیان القواعد و الفوائد، به عربی، در اصول فقه، از مولی محمد جعفر استرآبادی تهرانی، نسخه نفیس، خط نستعلیق، عناوین مشکی، کتابت سال ۱۲۴۳ق، به خط محمد کاظم بن وردی، قطع رقعی.

۱۴۵. شرح صغیر بر مختصر النافع، به عربی، از سید علی طباطبائی، خط نستعلیق حضرت قلی بن نعیم بن شرف زنجانی در کربلای معلی، شعبان سال ۱۲۰۸، این کتاب براساس چند نسخه خطی موجود در این کتابخانه برای نخستین بار به کوشش واحد انتشارات کتابخانه در سه جلد چاپ و منتشر گردیده است. قطع رقعی.

۱۴۶. تعلیقه بر منهج المقال استرآبادی، به عربی، در رجال، از آقا محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی، کتابت سه شنبه غرّه ربیع الاول ۱۲۵۶، قطع رقعی.

۱۴۷. مجموعه هفت رساله عربی در یک جلد: ۱. الاقتصاد، از شهید، کتابت عصر جمعه دوم ربیع الآخر ۱۲۵۲ در اصفهان، به خط نسخ ابوالقاسم بن کاظم العلوی؛ ۲. العقد فی الوسوسة و الطهارة الظاهرية و القلبیة، از شیخ حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی، پدر شیخ بهاء الدین عاملی، به خط همان کاتب، در همان سال؛ ۳. رساله فی تحقیق عدم طهر الحصر و البوارى بالشمس و وجوب صرف انفال الامام حال الغیبة، از شیخ حسین عاملی، کتابت دوشنبه نهم جمادی الاول ۱۲۵۲؛ ۴. رساله فی مسئله التقیة، مؤلف ناشناخته، کتابت همان سال؛ ۵. المسائل، از احمد بن فهد الحلّی، خط همان کاتب؛ ۶. رساله بحث در تحقیق مذهب شیعه، از شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی؛ و مجموعه بحثهایی است که مؤلف در سال ۹۵۱ق ایراد نموده است. کتابت دوم رجب ۱۲۵۲، از روی نسخه اصل به خط مؤلف؛ ۷. رساله فی تحقیق تقدیم الشیاع علی الید، از شیخ حسین عاملی، به خط همان کاتب، در روز جمعه نوزدهم رجب ۱۲۵۱، در اصفهان، نسخه بسیار نفیس، قطع رقعی.

۱۴۸. تحفة الحسینیة، در صلوات، به فارسی، مؤلف ناشناخته. این کتاب را مؤلف به دستور علامه سید محمد باقر، معروف به آقا باقر بهبهانی، در نیمه دوم سده دوازدهم در کربلا نگاشته است. نسخه نفیس، کتابت شب دوشنبه پنجم ذی حجة ۱۱۸۹، به خط نسخ معصوم بن حاج ملا محمد خراسانی قاینی سرحابی که در عصر مؤلف

است. خط نسخ، عناوین شنگرف، در پایان نسخه یک رساله مختصر به عربی از ملا جلال دوانی آمده است. قطع وزیری.

۱۵۷. رساله در اصول، به عربی، از سید ابو عبدالله بن ابوالقاسم موسوی زنجانی جدّ اخوان موسوی زنجانی، مؤلف از تقریرات استاد خود، شیخ مرتضیٰ انصاری، استفاده نموده است. نسخه اصل به خط مبارک مؤلف در روز دوشنبه دوازدهم شوال ۱۲۹۱، قطع رقمی.

۱۵۸. مجموعه دو رساله عربی: ۱. روائع الکلم و بدایع الحکم، از میرزا حسن قمی ابن ملاء عبدالرزاق لاهیجی، نسخه نفیس، خط نستعلیق، کتابت پنجشنبه هفتم جمادی الآخر ۱۱۰۲، به خط محمد صادق بن حاج مراد تنکابنی، که آن را از روی نسخه‌ای که به خط خواهرزاده مؤلف بوده کتابت کرده است؛ ۲. حاشیه منطق، مؤلف ناشناخته، خط نسخ، کتابت سده دوازدهم، عناوین شنگرف، قطع وزیری.

۱۵۹. شرح تذکره هیئت، به عربی، از شمس‌الدین محمد بن احمد خضر، نسخه بسیار نفیس هنری، دارای سرلوح رنگین زیبا، صفحات مجدول زرین و دارای کمند، اشکال هندسی بسیار دقیق با شنگرف ترسیم شده، کتابت سده دوازدهم، خط نسخ خوش، قطع رقمی.

۱۶۰. مجموعه دو رساله: ۱. الفیه الفنون، به عربی، از محمد صادق بن حسن، که منظوم است. کتابت عصر پنجشنبه نوزدهم رجب ۱۳۴۱، به خط نستعلیق حسین العلوی الموسوی الغروی الهاشمی الفاطمی؛ ۲. رساله در توصیه‌های پدری به سه فرزندش، مؤلف ناشناخته، که فرزندانش عبارت‌اند از: ۱. ابوالکارم عزالدین محمد؛ ۲. ابو عبدالله شمس‌الدین محمد؛ ۳. ابوطالب فخرالدین محمد. کتابت ظهر جمعه، روز مبعث پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله، سال ۱۳۴۱ق، به خط همان کاتب رساله اول. قطع جیبی.

۱۶۱. مجموعه ۲۵ رساله عربی و فارسی در یک جلد: ۱. ملتقطات، به عربی، از افلاطون؛ ۲. در احوال نفس و غیر آن، به عربی، از ابوعلی مسکویه؛ ۳. قواعد العقائد، به عربی، از خواجه نصیرالدین طوسی؛ ۴. در حقیقت صوت، از ابن سینا؛ ۵. در اثبات نبوت، از ابن سینا؛ ۶. در اثبات واجب، از ابن سینا؛ ۷. در حفظ الصحه، از ابن سینا؛ ۸. در حقیقت موت، از ابن سینا؛ ۹. در مبدأ و معاد، از اثیرالدین ابهری؛ ۱۰. در بیان حقیقت، از ابن سینا؛ ۱۱. جمع بین الرأیین، از فارابی؛ ۱۲. رساله معراج، از ابن سینا؛ ۱۳. التحصین و صفات العارفين، از ابن سینا؛ ۱۴. رساله حدود، از ابن سینا؛ ۱۵. رساله فی الصناعه، از ابن سینا؛ ۱۶. رساله فی الاخلاق، از ابن سینا؛ ۱۷. رساله فی تزکیة النفس، از ابن سینا؛ ۱۸. رساله التوحید، از خواجه نصیرالدین طوسی؛ ۱۹. رساله فی الجبر و الاختیار، از خواجه نصیر؛ ۲۰. رساله فی تحقیق العلة و المعلول، از خواجه نصیر؛ ۲۱. رساله فی سبب اجابة الدعاء، از ابن سینا؛ ۲۲. رساله در تنزیه واجب الوجود، از ابن سینا؛ ۲۳. رساله

در تحقیق بعض مسائل حساب، از خواجه نصیر؛ ۲۴. رساله الفصوص، از فارابی؛ ۲۵. اسرار الصلوة، از ابن سینا. مجموعه بسیار نفیس، خط نستعلیق، کتابت رجب ۱۰۸۲، در بندر سورت، که به اشاره آخوندی و استادی مولانا ابوالحسن کتابت شده است. قطع وزیری.

۱۶۲. مجموعه دو رساله عربی: ۱. رساله غرر الحکم و درر الکلم، مؤلف ناشناخته، این رساله غیر از غرر الحکم آمدی است. کتابت سیزدهم شعبان ۱۲۷۴، به خط نسخ؛ ۲. غرر الحکم و درر الکلم، از آمدی. برگ پایانی افتاده. قطع رقمی.

۱۶۳. مجموعه پنج رساله به عربی: ۱. تنبیه الراقدین، مؤلف ناشناخته؛ ۲. منتخب کتاب نخبه فیض کاشانی، از همو؛ ۳. منهاج النجاة، از همو؛ ۴. رساله در تقویم، از همو؛ ۵. طریق النجاة، از علامه مجلسی. کتابت سده سیزدهم، قطع جیبی.

۱۶۴. مجموعه دو رساله، به فارسی: ۱. خلاصه کتاب تحفة الزائر علامه مجلسی، از محمد صادق بن محمد رضا حسینی استرآبادی، نسخه اصل به خط مؤلف؛ ۲. ترجمه فارسی مفتاح الفلاح شیخ بهاء‌الدین عاملی، مترجم ناشناخته، به خط مؤلف، کتابت رساله اول در مشهد مقدس به سال ۱۲۲۸ق، خط نسخ و نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع رقمی.

۱۶۵. باب العرفان، به عربی، مؤلف ناشناخته، کتابت سده دوازدهم، نسخه نفیس خط نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع جیبی. ۱۶۶. تاریخ ایران باستان از زمان قدیم تا انقراض دولت ساسانی، به فارسی، مؤلف ناشناخته، مؤلف از شاگردان مدرسه درالعلمین عالی تهران بوده و این کتاب را در بیستم آبان ۱۳۰۹ آغاز نموده است. نسخه اصل به خط مؤلف، خط شکسته نستعلیق، عناوین نستعلیق مشکی درشت، قطع رقمی.

۱۶۷. شرح شرائع الاسلام محقق حلّی، به عربی، از یکی از علمای نجف اشرف در عصر صاحب جواهر، و احتمالاً از شاگردان ایشان بوده است. مؤلف در این شرح از فاضل برغانی قزوینی صاحب منهج الاجتهاد زیاد نقل کرده است. نسخه اصل به خط مؤلف در سده سیزدهم، قطع رقمی.

۱۶۸. کعب و وقائهم و بعض من حروبهم، به عربی، مؤلف ناشناخته، به خط سید احمد تبریزی در سال ۱۳۴۳ق در تهران، که از روی نسخه‌ای دیگر کتابت کرده است. مؤلف از رجال آل کعب در سالهای ۱۳۲۷ تا ۱۲۴۴ق بوده است. قطع رقمی.

۱۶۹. هدیه الاجلة فی ادعية روية الاهلة، به فارسی، از ملا عبدالمطلب حسن بن محمد الاصفهانی، که آن را برای شاه سلطان حسین صفوی تألیف نموده است. خط نسخ، عناوین شنگرف، صفحات مجدول، برگ پایانی افتاده، قطع وزیری.

۱۷۰. مجموعه شش رساله فارسی: ۱. رساله در طب، از عبدالصمد بن حاج علی شروانی، که در آن از آثار مولانا محمود بن الیاس وزاد المسافرین و قرا بآدین حکیم شفائی سود جسته است. خط نستعلیق، عناوین شنگرف، کتابت سده سیزدهم، شامل دو مقاله: اولی هفده باب و دومی ۵۹ باب؛ ۲. عقائد النساء، در بیان احوال و افعال و اقوال زنان و واجبات و مندوبات و محرمات و مکروهات آنان، مؤلف ناشناخته، شامل مقدمه و پانزده باب و خاتمه، به خط همان کاتب رساله اول، عناوین شنگرف، کتابت ربیع الاول ۱۲۳۳؛ ۳. منتخب زاد المسافرین، از مؤلف رساله اول و به خط همان کاتب، کتابت سده سیزدهم؛ ۴. رساله در تنظیم ادویه مشترکه قرا بآدین شفائی، مؤلف ناشناخته، به خط نستعلیق همان کاتب، عناوین شنگرف؛ ۵. بنده من السوانح و جملة من المواسخ، اکثرها فی طریق حج بیت الله الحرام و زیارة سید الانام، از شیخ بهاء الدین عاملی، شامل چند غزل فارسی؛ ۶. بهار دانش، مؤلف ناشناخته، به خط همان کاتب، در ۲۲ رمضان ۱۲۲۷. قطع رقعی.

۱۷۱. کفایة المؤمنین فی معجزات الائمة المعصومین علیهم السلام، به فارسی، از محمد شریف خادم، نسخه نفیس، خط نسخ، عناوین شنگرف، کتابت سه شنبه ۲۷ رجب ۱۲۶۸، قطع رقعی.

۱۷۲. رساله در اثبات امامت امیر المؤمنین علیه السلام و معجزات و حالات آن حضرت، به فارسی، مؤلف ناشناخته. ظاهراً وی در عصر قاجار می زیسته است. کتابت در عصر مؤلف در سده سیزدهم. نام کتاب در فهرس موجود نیامده است. خط نسخ و نستعلیق، عناوین شنگرف، قطع رحلی.

۱۷۳. تقریبات فقه، به عربی، از سید اسماعیل موسوی خلخالی هاشمی، که آن را با خط خود در جمادی الآخر ۱۳۲۳ در نجف اشرف به پایان برده است. خط نستعلیق، عناوین مشکئی، قطع رقعی.

۱۷۴. مجموعه نه رساله کوچک عربی: ۱. دیوان امیر المؤمنین علیه السلام؛ ۲. القصيدة المجلدة الجلجونية؛ ۳. دیوان الامام السجاد علیه السلام؛ ۴. رساله الشیخ فی تفسیر سورة التوحید و النور؛ ۵. منتخب تورات، کتابت رمضان ۱۲۵۴ در تبریز؛ ۶. بعض خطب علی علیه السلام؛ ۷. جملة من الاحادیث الغریبة لحديث البساط؛ ۸. حدیث النورانية؛ ۹. قصائد الشیخ فی العریة. بخشی از این مجموعه به خط علی العلیاری در سال ۱۲۵۵ ق نوشته شده است. قطع رقعی.

۱۷۵. فلاة العوام، در تقلید احکام شرعی، به فارسی، از میرزا سید محمد رضوی بن معصوم، در چند باب شامل طهارت و صلات، که برای زایران حضرت ثامن الائمه علیه السلام نگاشته است. خط نستعلیق، کتابت چهارشنبه ۲۸ ذی حجه ۱۲۴۴ در دار السلطنة هرات، به خط سید هاشم واعظ، که برای فرزند ارشد خود، سید حسن، نوشته است. از آغاز نسخه تا کتاب صلات از روی نسخه اصل کتابت شده است.

قطع رقعی.

۱۷۶. مجموعه دو رساله: ۱. مصباح الهدی، در بیان واجبات عملیه و عقاید دینی، به عربی، از میرزا محمد جعفر استرآبادی، کتابت سال ۱۲۳۰ ق، خط نسخ، عناوین شنگرف؛ ۲. منهاج الایمان، در اصول دین، به فارسی، از همان مؤلف و همان کاتب، کتابت سال ۱۲۳۰ ق، قطع رقعی.

۱۷۷. کتاب فقه، به فارسی، از ملا محمد تبریزی مقانی، خط نستعلیق محمد جعفر بن بابا ابن محمد باقر بن میرزا علی در روز شنبه ۲۸ رمضان ۱۲۴۹، عناوین شنگرف، قطع رقعی.

۱۷۸. بشری الوصول إلى علم الاصول، به عربی، در اصول فقه، از میرزا محمد حسن مامقانی نجفی، کتابت سده سیزدهم. یک نسخه دیگر قبلاً معرفی گردید. قطع رقعی.

۱۷۹. مجموعه دوازده رساله نفیس فارسی و عربی، در یک جلد: ۱. رساله اوزانیه، به فارسی، از محمد مؤمن بن علی الحسینی، که مؤلف آن را در عصر سلطان محمد قلی قطب شاه نوشته است. خط نسخ؛ ۲. قانونچه، در طب، به عربی، از محمود بن محمد چغمینی خوارزمی، خط نسخ همان کاتب، عناوین شنگرف، کتابت پنجشنبه هفدهم ربیع الاول ۱۱۲۰، کاتب این دو رساله محمد هاشم هروی خراسانی است؛ ۳. دستور الاطباء، به فارسی، از محمد قاسم استرآبادی، ملقب به هندوشاه، مشهور به فرشته، شامل مقدمه و سه مقاله و خاتمه. خط نسخ همان کاتب، عناوین شنگرف؛ ۴. متفرقات در چند برگ، از قاضی نورالله مرعشی شوشتری شهید، به خط همان کاتب؛ ۵. خلاصة الحساب، به عربی، از شیخ بهاء الدین عاملی، به خط همان کاتب، در ظهر یکشنبه پنجم ذی حجه ۱۱۲۲، عناوین شنگرف؛ ۶. منظومه نور و صفا، به فارسی، مؤلف ناشناخته، منظومه ای است در مدح یکی از امیران، به خط نسخ همان کاتب؛ ۷. سلامة السفر من ملامة الخطر، به فارسی، از محمد بن حسن صلمی، در بیان آداب سفر و مسافر، منقول از کتب معتبر، از جمله امان الاخطار رضی الدین علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن الطاووس الحسینی، معروف به ابن طاووس، شامل ده مقدمه و مقصد و خاتمه و مشتمل بر سه وجه. خط نسخ همان کاتب، در اوایل سده دوازدهم، عناوین نانوشته؛ ۸. رساله در خصوص مستبصر شدن مؤلف، به فارسی، از عبدالوهاب بن عبدالرحمان بن محمد حسین بن نظر علی بن مرتضی قلی شیرازی، معروف به جدید الاسلام، به خط همان کاتب، در سه شنبه دوم ربیع الاول ۱۱۲۳؛ ۹. عین الحیوة، در طب، به فارسی، از محمد هاشم طیب تهرانی، شامل مقدمه و دو مقاله که در عصر شاه اسماعیل صفوی آن را نگاشته است. خط نسخ همان کاتب، عناوین شنگرف، کتابت ظهر جمعه پنجم ذی قعدة ۱۱۲۵؛ ۱۰. رساله در خصوص زنان و مردان نازا که فاقد نطفه هستند و نمی توانند فرزند بیاورند، به فارسی، از مرتضی قلی بن

سال ششم، شماره دوم، شماره پیاپی ۱۸

حسن شاملو، به خط نسخ همان کاتب، به تاریخ دوشنبه رجب ۱۱۲۳، عناوین شنگرف؛ ۱۱. الموجز فی صناعة الطب، به عربی، از علاء‌الدین ابی الحزم القرشی المتطبّب، به خط نسخ همان کاتب، در دوشنبه هفتم محرم ۱۱۲۴، عناوین شنگرف؛ ۱۲. رساله الفاظ ادویه، در طب، به فارسی، از نورالدین محمد عبدالله حکیم عین‌الملک شیرازی، عناوین شنگرف، خط نسخ همان کاتب، کتابت عصر یکشنبه ۲۸ رمضان ۱۱۲۴. مجموعه بسیار نفیسی است و اکثر رساله‌های آن تاکنون چاپ نشده است. قطع رقی.

۱۸۰. شرح الدرّة البهیة موسوم به: فوائد القویة، به عربی، از میرزا محمد بن عبدالله همدانی. نسخه اصل به خط مؤلف در پانزدهم رمضان ۱۳۰۶، نسخه تصحیح شده، عناوین شنگرف، قطع وزیری کوچک.

۱۸۱. منظومه درة البهیة، در علم نحو، به عربی، از میرزا محمد بن عبدالله همدانی، نسخه اصل به خط مؤلف، کتابت سال ۱۳۰۵ق، به خط نسخ زیبا، نسخه مجدول، دارای سرلوح ساده زرین، در حاشیه تصحیح شده، قطع پالتویی.

۱۸۲. مجموعه رسائل متفرقه در اخلاق و جغرافیا و تراجم، به عربی و فارسی، به خط نسخ و نستعلیق تحریری شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک.

۱۸۳. مجموعه رسائل مختلف، نسخه مسوده، به خط نسخ و نستعلیق تحریری شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی، در سده چهاردهم، قطع وزیری کوچک.

۱۸۴. ترجمه سیوطی، به فارسی، مؤلف ناشناخته، خط شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی، در سده چهاردهم، قطع وزیری.

۱۸۵. مجموعه در اصول و ارث، و نخبه العقول در اصول دین، و رساله در رضاع و حساب، و رساله محمدیه، و رساله تجوید، به عربی و فارسی، از سید جعفر نجفی و محمد شفیع تبریزی و دیگران، به خط نسخ و نستعلیق شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی در ۲۹ شعبان ۱۳۱۱، عناوین شنگرف، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک.

۱۸۶. شرح منظومه حکمت سبزواری، به عربی، مؤلف ناشناخته، به خط شکسته نستعلیق شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی سلمانی، کتابت اوایل سده چهاردهم، عناوین مشکی، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک.

۱۸۷. شرح لثالی المنتظمة، به عربی، مؤلف ناشناخته، به خط شکسته نستعلیق شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی در دوازدهم ذی‌حجه ۱۳۰۶، قطع رقی بزرگ.

۱۸۸. احکام حج، به فارسی، مؤلف ناشناخته، به خط شکسته نستعلیق شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی در سال ۱۳۱۰ق، ۲. عناوین مشکی، قطع رقی بزرگ.

۱۸۹. مجموعه دو رساله عربی: ۱. تجرید العقائد خواجه

نصیرالدین طوسی؛ ۲. رساله عربی، از شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی، کتابت در سال ۱۳۰۹ق، عناوین شنگرف، نسخه مصحح، قطع رقی بزرگ.

۱۹۰. حاشیه مکاسب، به عربی، از شیخ مرتضی بن عبدالله تألهی همدانی در اوایل سده چهاردهم، قطع رقی بزرگ.

۱۹۱. جلد دیگر حاشیه مکاسب، از تألهی همدانی، کتابت اوایل سده چهاردهم، قطع رقی بزرگ.

۱۹۲. حاشیه رسائل شیخ انصاری، به عربی، از مبحث علم اجمالی، از تألهی همدانی، نسخه اصل به خط مؤلف در سال ۱۳۱۱ق، قطع رقی بزرگ.

۱۹۳. رساله در اصول، به عربی، از شیخ مرتضی تألهی همدانی، نسخه اصل به خط مؤلف در سال ۱۳۱۱ق، عناوین مشکی، قطع وزیری کوچک.

۱۹۴. حاشیه اصول، به عربی، از شیخ مرتضی تألهی همدانی کتابت رجب ۱۳۱۹، قطع وزیری کوچک.

۱۹۵. مجموعه سی رساله در موضوعات گوناگون، به عربی و فارسی، به خط شکسته نستعلیق شیخ مرتضی تألهی همدانی در سال ۱۳۱۶ق، برخی رساله‌ها تصحیح گردیده، قطع رقی بزرگ.

۱۹۶. رساله در فقه، به عربی، از شیخ مرتضی تألهی همدانی، کتابت در اوایل سده چهاردهم، عناوین مشکی، قطع وزیری کوچک.

۱۹۷. شرح صمدیه، به عربی، از شیخ محمد هادی بن مرتضی تألهی همدانی، نسخه اصل به خط مؤلف در سده چهاردهم، نسخه مصحح با حواشی، عناوین شنگرف و مشکی، قطع جیبی.

۱۹۸. حاشیه زبدة الاصول، به عربی، مؤلف ناشناخته، به خط نسخ و نستعلیق تحریری شیخ محمد هادی بن مرتضی تألهی همدانی در سده چهاردهم، عناوین مشکی، نسخه مصحح، قطع جیبی.

۱۹۹. تبيينات الحينية فی تريف المتفدين و الصوفية، به فارسی و عربی، از شیخ محمد هادی بن مرتضی تألهی همدانی، ملقب به میرزا ابوالمعالی، نسخه اصل به خط مؤلف در سده چهاردهم، نسخه مصحح، قطع جیبی.

۲۰۰. مجموعه رسائل، در موضوعات مختلف، به فارسی و عربی، از محمد بن موسی همدانی و دیگران، نسخه به خط محمد هادی بن مرتضی تألهی همدانی در سال ۱۳۴۸ق، نسخه مصحح، قطع وزیری.

۲۰۱. مفتاح الباب إلى ربّ الارباب، به عربی، از علی بن کاظم حسینی کاظمی همدانی، به خط محمد حسین بن محمد هادی بن مرتضی تألهی همدانی در سال ۱۳۵۲ق، قطع وزیری.

۲۰۲. مجموعه حرمة النكاح و رساله فرائض الفقيه، به عربی، از ابوالحسن بن احمد آل میرزا خلیل، رساله دوم نسخه اصل است و به

عبدالله بن محمد مسیح بن احمد بن میرمنشی الحسینی الموسوی القمی در سال ۱۰۹۸ ق، نسخه مصحح است و علامت مقابله و تصحیح دارد. در برگ پایانی این عبارت آمده است: «بلغت التصحیح والمقابلة بعون الله تعالی و توفیقه من اوله الی آخره تصحیحاً صحیحاً شافياً كاملاً والحمد لله رب العالمین وانا العبد المذنب عبدالله الحسینی كاتبه فی سنة ۱۰۹۹ ق.» عناوین شنگرف، قطع وزیری.

۲۱۳. ساکب العبرات، به فارسی، از مؤلف ناشناخته، خط نسخ ممتاز در سده دوازدهم، صفحات مجدول و دارای کمند، قطع وزیری.
۲۱۴. الروضة من الکافی، به عربی، از کلینی، خط نسخ عالی محمد یوسف بن محمد مؤمن در سال ۱۰۹۳ ق، عناوین شنگرف، نسخه مصحح و مقابله شده، به خط علامه محمد باقر مجلسی، با عبارت «بلغ سماعاً ایدة الله تعالی»، «بلغ سماعاً اعزّه الله تعالی» و «بلغ سماعاً اعزّه الله تعالی»، قطع رقمی پالتویی.

۲۱۵. سیف الامة و برهان الملة، به عربی، از احمد بن محمد مهدی بن ابی ذرناق، به خط نستعلیق قاسم در سال ۱۲۴۵ ق، نسخه مصحح، و در سال ۱۳۱۲ ق در تملک میرزا محمد بن عبدالله تآلهی همدانی بوده است. قطع خشتی.

۲۱۶. سفینه النجاة، به عربی، از ملا محمد بن عبدالفتاح سراب تنکابنی، خط نسخ و نستعلیق، در سال ۱۱۹۲ ق در کاشان، نسخه مصحح، که عبارت «بلغ تصحیحاً من نسخه مختلفة» در چند مورد آمده است. قطع خشتی.

۲۱۷. مجموعه عربی: ۱. حاشیه شرح مطالع الانوار، از باعنوی؛ ۲. اثبات الواجب الجدید، از جلال الدین محمد بن اسعد دوانی، کتابت در سال ۹۸۹ ق، به خط نستعلیق محمد امین طبیب، نسخه نفیس، قطع رقمی.

۲۱۸. مجموعه چند رساله فارسی و عربی؛ از جمله: ۱. تحدید صاع، از مجلسی دوم؛ ۲. الدعاء، از جمال الدین حسین کاشفی؛ ۳. سلم السموات؛ ۴. طوایف الفلاسفة؛ ۵. جنگ؛ ۶. فضایل و احوال حضرت علی علیه السلام؛ ۷. اوصاف الاشراف، از خواجه نصیرالدین طوسی و حسین بن معین الدین میبیدی، خط نسخ و نستعلیق تحریری شیخ مرتضی تآلهی همدانی به سال ۱۳۱۴ ق، عناوین شنگرف، قطع پالتویی.

۲۱۹. شرح مدخل منظوم، در علم نجوم، به فارسی، از حبیب الله بن محمد طبیب، به خط نستعلیق تحریری علی اکبر بن محمد جعفر در بیستم ذی قعدة ۱۲۵۰، دارای اشکال نجومی، قطع جیبی.

۲۲۰. تحفة الملوك یا: روضة الانوار عباسی، به فارسی، به خط نسخ و نستعلیق محمد حسن بن ملا نجف قزوینی، که در چهاردهم ذی قعدة ۱۲۷۳ آن را کتابت کرده است. عناوین مشکی، قطع رحلی.

۲۲۱. سؤال و جواب، به فارسی، از حاج شیخ محمد بن حاج ملا

خط مؤلف در ۲۷ جمادی الآخر ۱۳۱۷، رساله اول به خط محمد هادی تآلهی همدانی در سال ۱۳۴۳ ق، نسخه مصحح، قطع وزیری کوچک.

۲۰۳. شرح السحاب فی شرح خلاصة الحساب، به عربی، از مولی محسن بن محمد طاهر قزوینی، به خط نستعلیق خوش محمد حسن بن عبدالله بن اسدالله، در اول جمادی الآخر ۱۲۰۷، عناوین شنگرف در متن و حاشیه، قطع وزیری کوچک.

۲۰۴. الاصول من الکافی، از کلینی، به عربی، نسخه نفیس، به خط نسخ عالی محمد حسین بن محمد هادی الکجانی الاردستانی در سال ۱۰۸۷ ق، نسخه مصحح و مقابله شده، که در شش مورد دستخط علامه مجلسی صاحب بحار الانوار با عبارات «بلغ سماعاً ایدة الله تعالی» و «بلغ سماعاً اعانة الله تعالی» و «بلغ سماعاً اعزّه الله تعالی» آمده است. در آغاز و انجام نسخه مهر بیضی «عبده محمد حسین» با تملک وی در سال ۱۲۶۲ ق آمده است. قطع وزیری بزرگ.

۲۰۵. مصباح الحقیقة، به فارسی، از حسن بن یوسف تهرانی، کتابت در عصر مؤلف به سال ۱۳۳۲ ق، پشت برگ آغاز تقریظی به خط مبارک آیت الله ملافتح الله غروی اصفهانی، معروف به شیخ الشریعة، در سال ۱۳۳۳ ق آمده، همراه با مهر بیضی ایشان: «شریعة الحق فتح الله تابعها.» عناوین شنگرف، نسخه نفیس، قطع رحلی.

۲۰۶. کشف الآیات، به ترکی، از حافظ محمد ارداری، خط نسخ، کتابت سال ۱۱۵۴ ق، نسخه مصحح، قطع رقمی پالتویی.

۲۰۷. زواهر النوادر، به فارسی، از ابوتراب بن احمد، خط نسخ، کتابت سده سیزدهم، عناوین شنگرف، دارای جداول علوم غریبه، قطع خشتی.

۲۰۸. بخشی از جواهر الکلام، به عربی، از شیخ محمد حسن نجفی، خط نسخ، کتابت در سال ۱۲۵۵ ق، به خط محمد یوسف بن کاظم همدانی، نسخه مصحح، در نیمه نسخه صورت اجازه مؤلف به خط شکسته نستعلیق آمده است. قطع رحلی.

۲۰۹. مفتاح الفلاح، به عربی، از شیخ بهاء الدین عاملی، به خط نسخ و نستعلیق زیبای محمد مقیم بن اسحاق بافقی در سال ۱۰۶۸ ق، نسخه مصحح با عبارت «بلغ مقابله من المقابل بالاصل الذی بخط المؤلف»، قطع رقمی پالتویی.

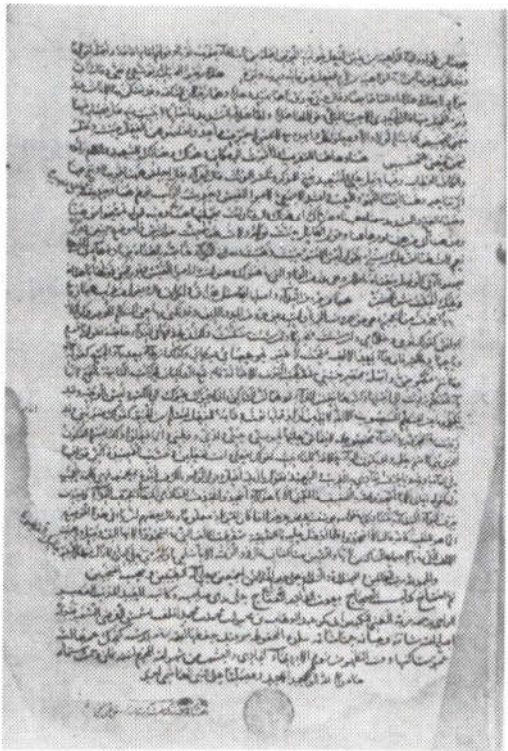
۲۱۰. غایة المرام فی شرح تهذیب الاحکام، به عربی، از سید نعمت الله موسوی جزائری، به خط نسخ محمد علی بن جامع العاملی در سال ۱۲۰۵ ق، عناوین شنگرف، قطع رقمی بزرگ.

۲۱۱. مجموعه دو رساله، به عربی: ۱. مقالة الولاية؛ ۲. مقالة النقل و الکشف، از محمد بن فاضل الحسینی، خط نسخ، کتابت سال ۱۳۳۱ ق، قطع رقمی پالتویی.

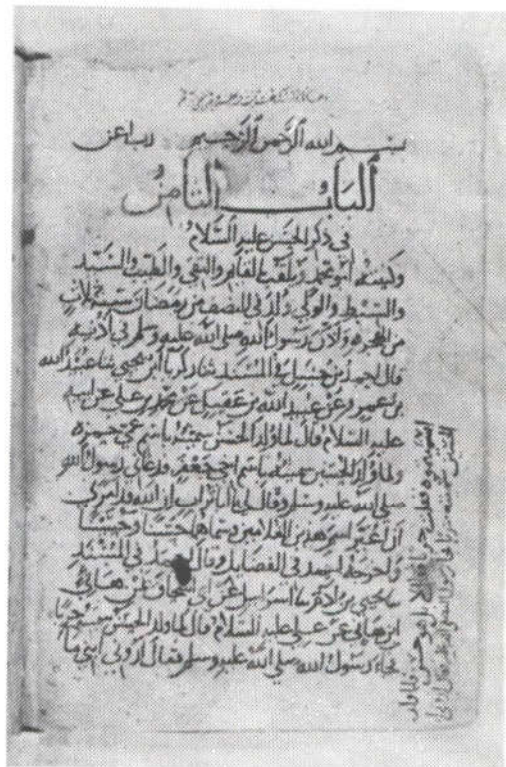
۲۱۲. الاحتجاج، به عربی، از طبرسی، به خط نسخ خوش

۲۲۷. قریب الفرج، در غیبت حضرت ولی عصر (عج)، از همان مؤلف، نسخه اصل، کتابت ظهر سه شنبه بیستم جمادی الآخر ۱۳۲۸، قطع رقعی.
۲۲۸. ماه معین فی رجوع اهل البیت الی کربلاء فی یوم الاربعین، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل، کتابت شب ۲۶ صفر ۱۳۲۸، قطع رقعی.
۲۲۹. دوحه الاحمدیه فی اثبات نبوة الخاصه المحمدیه، از همان مؤلف، نسخه اصل، کتابت سه شنبه نهم ربیع الآخر ۱۳۳۱، قطع رقعی.
۲۳۰. امتحان المؤمنین و اختبار المکلفین فی تمییز الکاذبین من الصادقین و الصادقین من الکاذبین و المتواضعین من المستکبرین، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل، قطع رقعی.
۲۳۱. دیوان اشعار فارسی واعظ یزدی، از همان مؤلف، نسخه اصل، به خط شاعر، قطع رقعی.
۲۳۲. مثنوی لسان الصدق، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل، قطع رقعی بزرگ.
۲۳۳. جنگ مطالب متفرقه، فارسی و عربی، از همان مؤلف، نسخه اصل، قطع رقعی.

- اسماعیل بن ابراهیم بن مؤمن بن ابراهیم الیزدی الموطن و الحائری المسکن، ملقب به صدر الواعظین و یا: «واعظ یزدی»، از علما و واعظ نیمه نخست سده چهاردهم، نسخه اصل به خط مؤلف، قطع رحلی.
۲۲۲. معادن الاسرار فی تحقیق اسرار آثار اهل البیت الاطهار علیهم السلام، به فارسی، در اسرار شهادت حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام، از همان مؤلف، نسخه اصل، مورخ نیمه نخست سده چهاردهم، قطع وزیری بزرگ.
۲۲۳. تاریخ خلفا و فضایل ائمه اطهار علیهم السلام، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل، قطع رحلی کوچک.
۲۲۴. رساله البشری و التبریک، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل. این رساله را وی به عنوان تبریک به یک مسیحی انگلیسی - که در عصر مؤلف در لندن اسلام آورده - نوشته است؛ و به وی هدیه نموده است. کتابت اول ذی حجه ۴ / آبان ۱۳۳۲، قطع رقعی بزرگ.
۲۲۵. دیوان گلستان اعتقاد و بستان اعتماد، به فارسی، از همان مؤلف، شامل قصاید و غزلیات، نسخه اصل قطع رقعی.
۲۲۶. صراط احمدی فی توحید حضرت احدی، به فارسی، از همان مؤلف، نسخه اصل، این کتاب را وی بعد از رساله سبیل ابلج المنهاج نگاشته است. قطع رقعی.



صاح اللغة جوهری، نسخه مورخ ۶۵۸ قمری، شماره موقت، ۸۴۰۹.



تذکره الخواص از سبطین جوزی، نسخه کتابت شده در عصر مؤلف، شماره موقت، ۸۳۲۲.